

B e s z á m o l ó
a helyi önkormányzat gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak
ellátásáról

Bevezető

1./ Demográfiai adatok:

Miskolc város népessége a 2013. január 1-jei adatok szerint 166.258 fő, ebből a 0-18 éves gyermekek száma 28.812 fő, 19-24 éves fiatalok száma 11.691 fő.

2./ Az Önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások:

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) rendelkezése alapján 2006. január 01. napjától a gyermekvédelmi támogatást felváltotta a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény. Ennek a kedvezménynek nincs havi rendszeres kifizetési vonzata. A Gyvt. értelmében 2012. október 1 napjától a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó természetbeni támogatást Erzsébet utalvány formájában kell nyújtani a jogosultak részére évente két alkalommal.

2012. évben Miskolcon, havonta átlagosan 4.269 gyermek részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben. A kérelmezők nehéz anyagi, szociális körülmények között élő, gyermeket nevelő családok voltak. A múlt évben 494 kérelem került elutasításra. Az elutasítások főbb indoka elsősorban az volt, hogy a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege meghaladta a hatályos jogszabályban előírt összeghatárt, néhány kérelmet pedig azért nem lehetett teljesíteni, mert a család olyan értékű vagyonnal rendelkezett, mely kizárta a támogatás megállapítását.

A fenti időszakban 223 gyermek részére állapított meg Miskolc Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Humán Főosztály Egészségügyi és Szociális Osztálya (a továbbiakban: Egészségügyi és Szociális Osztály) rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményt, 3.143. 000,-Ft összegben. A rendkívüli gyermekvédelmi kedvezmény megállapítását olyan gyermekes családok kérték, akik krízis helyzetbe kerültek.

Miskolc Megyei Jogú Városban 2012. évben az alábbi egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli és természetbeni juttatások megállapítására került sor:

Ifjúságvédelmi támogatás

Havonta átlagosan 308 olyan fiatal felnőtt részére folyósított az Önkormányzat ifjúságvédelmi támogatást, akik felsőfokú oktatási intézményben, nappali tagozaton folytatnak tanulmányokat, s nehéz anyagi körülmények között élnek. Ezen támogatásra 15.963.740.-Ft-ot biztosított az Önkormányzat a költségvetésében.

Alsó tagozatos tanulók helyi tömegközlekedési kedvezménye

Természetben nyújtott támogatás, amely az Önkormányzat önként vállalt feladatai közé tartozik. Ezt a támogatást az oktatási intézményekben állapítják meg azon miskolci lakosú gyermekek

számára, akik nem önkormányzati fenntartású intézményekben folytatnak tanulmányokat. A támogatást az Egészségügyi és Szociális Osztály állapítja meg. 2012. évben 837 gyermek részesült ilyen kedvezményben.

Gyermekétkeztetési kedvezmény

A gyermekétkeztetési kedvezmény szintén az oktatási intézményekben kerül megállapításra az arra jogosultak részére. Ebben a támogatási formában 3703 fő gyermek részesült a 2012. évben.

3./ Az Önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások:

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások

A gyermekjóléti alapellátásokat biztosító intézmények felépítését, jogszabályban megfogalmazott feladataikat, működésük főbb irányait az előző évek beszámolóí nagy részletességgel taglalták, jelen anyagban a 2012. évben végzett feladatok felsorolásánál és a tevékenységek kifejtésénél azonban ismét - ha szűkebb keretek között is - szükséges erre kitérni.

Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlése 2007. január 29-i ülésén fogadta el Miskolc város 2007-2013. évre vonatkozó Gyermekvédelmi Fejlesztési Konceptióját, mely meghatározza azokat a továbbiakban elvégzendő alapvetően szükséges feladatokat, melyek megvalósításával Miskolc Megyei Jogú Város jelenlegi gyermekvédelmi rendszere továbbfejleszhető.

Jelen beszámoló az alapvető 2012. évi szakmai feladatok bemutatása mellett a Konceptió 2012. évre vonatkozó feladatainak megvalósítását is tartalmazza.

3.1. Gyermek napközbeni ellátása

A gyermek napközbeni ellátása keretében a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni olyan gyermekek számára, akiknek a szülei, a törvényes képviselői a gyerek napközbeni ellátását nem tudják biztosítani.

Bölcsődék

A Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata 2012. évbe az Egyesített Bölcsőde és Egészségügyi Szolgálathoz (továbbiakban: EBESZ) tartozó 10 bölcsődében biztosította a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 42. §-ban előírt módon a gyermekek napközbeni ellátását.

2012-ben az Egyesített Bölcsőde és Egészségügyi Szolgálat Miskolc város területén a bölcsődei ellátást 10 telephelyen, 540 férőhellyel biztosította.

1./ Napsugár Bölcsőde	40 férőhely
2./ Dobó Katica Bölcsőde	60 férőhely
3./ Petneházy Bölcsőde	40 férőhely
4./ Kilián Bölcsőde	60 férőhely
5./ Heim Pál Bölcsőde	60 férőhely
6./ Margaréta Bölcsőde	60 férőhely
7./ Diósgyőri Bölcsőde	60 férőhely

8./ Katica Bölcsőde	40 férőhely
9./ Mesemalom Bölcsőde	60 férőhely
10./Napraforgó Bölcsőde	60 férőhely

Az év közben megüresedő bölcsődei férőhelyek minden alkalommal a várákozókkal kerültek feltöltésre.

A 2012. december 31-ei állapot szerinti, a kihasználtsággal kapcsolatos adatok bölcsődénként:

Nyitvatartási napok száma 235. A gondozási évben teljesített gondozási napok száma 14100 nap, a beíratott gyermekek számához képest 11723 nap volt. Az éves kihasználtsága a beíratottakhoz viszonyítva 110 %, a gondozottakhoz viszonyítva 82 %.

A gyermekvédelmi kedvezmény alapján igénybe vehető ingyenes étkeztetésben részt vevő gyermekek száma 67 fő volt. Az 50 %-os díjkedvezményt 33 gyermek esetében kérték a szülők, mivel a családjukban 3 gyermek neveléséről gondoskodtak. Tartósan beteg gyermekek száma 17 fő volt.

Hátrányos helyzetű gyermekek száma: 67 fő. (hátrányos helyzetű gyermek, tanuló: az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve aki után rendszeres gyermekvédelmi támogatást folyósítanak.). Védelembe vett gyermek nem volt, mind a 67 gyermek a gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság miatt került ebbe a kategóriába.

Férőhely-gazdálkodási stratégia

A bölcsődei férőhelyekkel kapcsolatban megállapítható, hogy a korábbi évekhez hasonlóan folyamatos volt az igény a bölcsődei ellátásra. A beiratkozások alkalmával több igényt regisztrálhattak, mint a rendelkezésre álló férőhelyek száma. A nevelési-gondozás év közben csak a bölcsődei ellátásból kimaradt gyermekek helyére volt lehetőség új igények kielégítésére.

A gyermekek életkori megoszlása

A gyermekek életkori megoszlása 2012. december 31-ei adat alapján:

1-11 hó	4
12-23	59
24-35 hó	464
36 hó felett	20

Az intézmény személyi feltételei

Az intézmény összes dolgozóinak létszáma 361 fő volt, ebből bölcsődei szakdolgozók száma 140 fő egyéb bölcsődei dolgozó 221 fő.

Bölcsőde szakmai munkája

Szakmai ellenőrzések

2012-ben az egri Regionális Módszertani Bölcsőde módszertani csoportja és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala szakmai ellenőrzést tartott az intézmény minden bölcsődéjében.

Az elkészült jegyzőkönyvek egymással összhangban állapítják meg a következőket:

- konyhai működéshez szükségesnek látták a HACCP minőségbiztosítási szabvány megújítását, illetve minden bölcsődére való kiterjesztését. Ez a javaslatoknak megfelelően megtörtént.
- tárgyi feltételek tekintetében a 2010-ben pályázati forrásból és a 2011-ben hatósági szerződés keretében felújított telephelyeken, a Napsugár, a Dobó Katica, a Heim Pál, a Margaréta és a Kilián

Bölcsődében nem jegyzetek fel hiányosságokat. A másik öt telephely felújítását szintén hatósági szerződés keretében tervezték megvalósítani 2012-ben a Diósgyőri, a Mesemalom és a Katica bölcsődék tekintetében, 2013-ban pedig a Petneházy és a Napraforgó Bölcsődéket. Ezekben a bölcsődékben jegyzőkönyvezésre kerültek a hiányosságok, pl: a felsorolt öt bölcsődében nem felelnek meg az előírásoknak az udvari játékok, a levegőztető teraszok állapota, a Mesemalom és a Napraforgó bölcsődékben nincs biztosítva a fürdőszobák átláthatósága.

Az Észak-Magyarországi Operatív Program keretén belül került meghirdetésre a „Gyermekjóléti alapellátások infrastrukturális fejlesztése – bölcsődefejlesztés” című EMOP -4.2.1/B-12 kódszámú pályázati felhívás, melyre Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata 2013. márciusában pályázatot nyújtott be.

A pályázatokkal érintett bölcsődék az alábbiak:

Napraforgó Bölcsőde (Miskolc, Hajós A.u.1.)

Diósgyőri Bölcsőde (Miskolc, Kuruc u. 65/a.)

Mesemalom Bölcsőde (Miskolc, Dózsa Gy.u.36.)

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának célja, hogy ellátandó feladatait, így bölcsődei ellátást is minél magasabb színvonalon, minél jobb körülmények mellett nyújtsa a város lakói számára.

Terepintézményi feladatok

Az intézmény elsősorban a Miskolc város területén működő középiskolák diákjai számára biztosít pályaaorientációs és szakmai gyakorlati helyszínt. A következő iskolákból együttműködési megállapodás keretében fogadják a diákokat:

- Ferenci Sándor Egészségügyi Szakközépiskolából (felnőtt, és gyermekápoló, kisgyermek nevelő - gondozó szakok)
- MENTOR Gimnázium és Szakképző Iskola (szakács)
- Krúdy Oktatási Központ miskolci kihelyezett csoportja részére (kisgyermeknevelő – gondozó).

A felsőoktatási intézményekből érkező hallgatókat egyéni megállapodásoknak megfelelően tudják fogadni, a képzőhelyek tematikájának megfelelő feladatokat és szakmai támogatást biztosítva.

Az intézmény dolgozóinak képzése 2012. évben

Az intézmény feladata, hogy irányítsa a szakmai képzést, továbbképzést, segítsék, támogassák, motiválják a dolgozóikat arra, hogy minél többen vegyenek részt különböző képzéseken, mely kötelezettségnek a tervek szerint eleget tettek. Ezen felül –a gyermekek szakszerű ellátása megoldása mellett – lehetőséget biztosítottak a szakirányú továbbtanuláshoz is.

Szakmai képzések, akkreditált és nem akkreditált továbbképzések 2012. évben

Szakedzők kreditpont teljesítése érdekében az Egyesített Bölcsőde és Egészségügyi Szolgálat több intézménye által akkreditált és nem akkreditált programot is kínáltak, valamint más intézmények által szervezett programokon is részt vettek az intézmény kisgyermeknevelői.

Dolgozók részvétele a különböző programokon

Tanfolyamokon, tréningeken, konferenciákon és belső továbbképzésen összesen 120 dolgozó vett részt.

Gyermekvédelem a bölcsődében

Gyermekvédelmi team került kialakításra az intézményen belül, amely folyamatosan működik.

Feladata:

- Bölcsődénként nyilvántartás készítése a veszélyeztetett és a hátrányos helyzetű gyermekekről.
- Szülői fórumok működésének támogatása.

A cél, hogy a szülői fórum tagok minden bölcsődében ki legyenek jelölve, és mindenhol legyenek megtartva a fórumülések, feljegyzésekkel dokumentálva.

Az eredményekről, tapasztalatokról feljegyzések készültek. A megbeszélések tapasztalatait, javaslatait valamint a bölcsődei szakmai fejlesztési team megbeszéléseinek eredményeként összeállított „segédleteket, ajánlásokat” az intézmény igazgatójának jóváhagyását követően hivatalosan is bevezették.

Azok használata, ajánlásai minden bölcsődében kötelezőek.

Rendezvények

- Bölcsődenyitogató

Ebben az évben is lehetőséget biztosítottak az első találkozásra a leendő bölcsődés gyermekek családjainak, hogy egy-egy napon a gondozónők társaságában játékos program keretében megismerkedjenek az intézménnyel.

- Családok hete

A nyílt hét során kitarta kapuit a bölcsőde a családok előtt, és betekintést engedett a beszokott gyermekek mindennapjaiba. Családok hete rendezvénnyel a családi – bölcsődei nevelés szoros kapcsolódására kívánták felhívni a figyelmet.

A gyermeknapi rendezvények minden bölcsődében családi nap keretében valósultak meg. (farsang, nyuszi várás, anyák napja, Mikulás-est)

Védőnői szolgálat

A Védőnői Szolgálat – a jelzőrendszer tagjaként – a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot is ellát a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a magzat, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében.

A védőnő gyermekvédelmi feladatát törvényi, jogszabályi keretekben, módszertani útmutatókban, szakmai ajánlásokban, iránymutatásokban foglaltak szerint köteles végezni, teljesíteni.

Az Iránymutatás célja a családok számára magas színvonalon, az esélyegyenlőség elveinek betartásával biztosítani a területi védőnői ellátást, különös tekintettel a gyermekvédelmi tevékenységre, a gyermekjóléti szolgáltatókkal, valamint a Biztos Kezdet Gyerekházak munkatársaival való együttműködésre.

A területi védőnői jelzőrendszer működése és a gyermekjóléti szolgáltatókkal való együttműködése nem egységes módon valósul meg az országban.

Az egységes eljárásrend hiánya miatt gyakran esetleges a szolgálatok közötti együttműködés és kapcsolattartás, melynek hiánya csökkentheti az eredményes gyermekvédelmi tevékenységet.

A területi védőnő alapfeladatai a gyermekvédelemben:

- nyilvántartást vezet,
- tájékoztatja a szülőt (jogok és kötelezettségek),
- célzott, igény szerinti gondozást végez,
- írásban értesíti a gyermekjóléti szolgáltatót és a házi gyermekorvost/háziorvost várandós anya szociális válsághelyzete esetén, vagy ha a szülő megtagadja a védőnői ellátást, illetve gyermek veszélyeztetettségének észlelése esetén,
- hatósági eljárást kezdeményez azonnali beavatkozást igénylő esetekben,
- védőnői helyzetértékelést készít (jegyző, gyermekjóléti szolgálat, gyámhatóság, kórházi védőnő kérésére),
- gyermekjóléti szolgálat munkatársával közös családlátogatást végez,
- részt vesz a gyermekjóléti szolgálat éves tanácskozásán,
- írásban tájékoztatót készít az éves gyermekvédelmi tevékenységéről a gyermekjóléti szolgálatnak, szakmai felügyeletnek.

A várandós anyák és a gyermekek védelmével kapcsolatos területi védőnői feladatok helyi eljárásrendjének kialakításához kiadott Védőnői Szakfelügyeleti Iránymutatás előírja a gyermekjóléti szolgálatok szükségletének megfelelően egységes védőnői írásos tájékoztatók elkészítését és megküldését a gyermekjóléti szolgáltatóknak és az illetékes kistérségi vezető védőnőnek.

Az éves tájékoztatót a Miskolc városban dolgozó 60 területi védőnő maradéktalanul elkészítette, határidőre beküldte, amelyek a kitöltése megfelelő, értékelhető volt.

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan észlelő- és jelzőrendszert működtet, amely lehetővé teszi a gyermeket általában veszélyeztető okok feltárását, a gyermek veszélyeztetettségének időben történő felismerését.

A Gyvt., és az Iránymutatás alapján a védőnő a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódóan köteles veszélyeztetettség észlelése esetén jelzéssel élni a gyermekjóléti szolgálatnál és hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

A védőnői munka során tapasztalt problémák:

- családmódel hiánya, válások, csonka család,
- családok anyagi, erkölcsi instabilitása,
- romló szociális helyzet,
- külterületeken élők, hajléktalan várandósok ellátása,
- balesetveszélyes lakáskörülmények,
- egyén és lakókörnyezete higiénés problémái,
- gyermekek testi, lelki elhanyagoltsága,
- szegénységből, kulturálisan alacsony intellektusból, együttműködés nem megfelelő voltából adódó problémák,
- ingerszegény környezet, szülők miatti gyermeknevelés hiánya,
- beilleszkedési zavarok, tanulási akadályozottság,
- gyermeknevelési nehézségek,
- védőnői ellátás igénybevételének megtagadása,

- védőnői szűrővizsgálatok elmulasztása,
- tartózkodási hely felkutatása, fiktív lakcím megadása, külföldön tartózkodás.

Védőnők javaslatai a gyermekek helyzetének javítására

- prevenciós programok a szülőknek, szülői klub,
- szociálisan veszélyeztetett gyermekek 3 éves kortól kötelező óvodai elhelyezése,
- megfelelő egészséges lakások – megfelelő illemhelyek,
- villanyvezetékek, mérőórák szakemberek általi ellenőrzése (gyermekbalesetek kivédése),
- hulladék megfelelő elhelyezése (pelenkák, egyéb veszélyes anyagok tárolása),
- életvezetési tanácsok, pénzkezelési ismeret tanítása,
- játszóházak, gyermektáborok szervezése,
- sport programok,
- több, közös családlátogatás,
- egymás tájékoztatásának fontossága,
- közös értekezletek, továbbképzések szervezése,
- szorosabb együttműködés, jelzés, visszajelzés mindkét részről,
- gyakoribb, szükség szerinti eszmegbeszélés, konzultáció egy-egy család/gyermek esetében.

A védőnők és a gyermekvédelemben részt vevő munkatársak közösen együtt dolgoznak a gyermekek helyzetének javításán.

A védőnő figyelemmel kíséri a gyermekjóléti szolgálat visszajelzését és az abban foglalt szükséges teendők megvalósulását.

A védőnői munka 2012. évi összesített adatai

2012. évre vonatkozóan csak a gondozotti létszámok állnak rendelkezésre, egyéb, a szakmai munkát tükröző adatokat a B.-A.-Z. megyei Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatal Járási Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve részletezi.

Fentiek alapján a következők állapíthatók meg:

2012-ben az Egyesített Bölcsőde és Egészségügyi Szolgálat feladata volt a védőnői és iskolaegészségügyi ellátás biztosítása. 60 területi -, 31 iskola védőnői és 13 iskola orvosi státusz állt rendelkezésre.

Miskolcon a várandós anyák száma kis mértékben csökkent (-4 %). A veszélyeztetett várandósok gondozására fokozott figyelmet fordítanak a védőnők.

Az elmúlt években több alkalommal tárgyalást folytattak a szakfelügyelet és a szülészeti-nőgyógyászat szakmai vezetőivel az önálló védőnői terhes tanácsadás kérdésében. 2010. novemberől a Diósgyőri Kórház ellátási körébe tartozó területeken a körzeti védőnői tanácsadóknál történik az önálló védőnői várandós tanácsadás. A visszajelzések, elégedettségi vizsgálatok azt tükrözik, hogy további szakmaközi egyeztetések szükségesek az ellátás minőségének javítása érdekében.

A védőnők családgondozói munkája a várandós-gondozáson túl elsősorban a kisgyermekes családokra irányul.

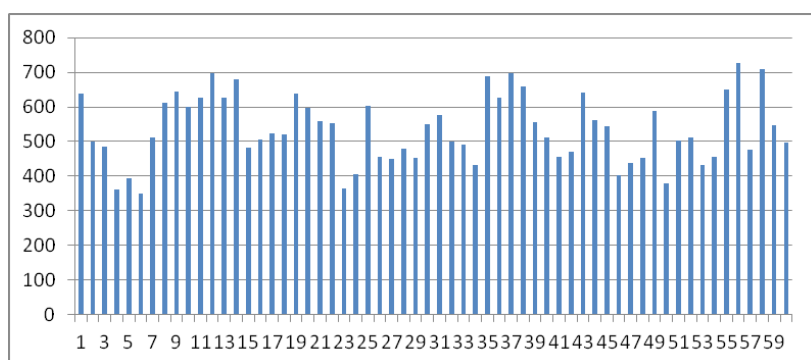
A 0-6 éves korú gyermekek száma stagnál. A családlátogatások számát az előírt protokoll és a családok igénye együttesen határozza meg.

A hátrányos helyzetű, veszélyeztetett családok száma folyamatosan nő, az elszegényedés egyre több családban érezteti hatását. Ezen családok segítése érdekében folyamatos a kapcsolattartás és az esetek túlnyomó részében eredményes az együttműködés a Családsegítő és Gyermejköltségi Szolgálat munkatársaival.

Az elmúlt évek adatait tekintve megállapítható, hogy a területi védőnők esetében az ellátotti létszám csak minimálisan csökkent. A szolgáltatott adatok városi szintű összesítést tartalmaznak, amelyek nem tükrözik az egyes területek közötti különbséget és ingadozást. A városban jelenleg 17 telephelyen 60 területi védőnői körzet működik, melyből 7 ún. vegyes körzet (általános iskolai feladatokat is ellát a védőnő). A körzetek létszáma, és ez alapján számított pontszáma – finanszírozás alapját képezi - jelentős különbséget mutat. (1. sz. ábra)

1. sz. ábra

Területi védőnői szolgálat finanszírozását meghatározó pontszám körzetenként 2012.

A nagy különbségnek oka, hogy egyrészt tudatosan alakítják így a körzeteket, mert az egyenlő feladatelosztás és terheltség nem csupán a létszámokban rejlik, fontos figyelembe venni a földrajzi területet és adottságokat, a lakosság összetételét, szociális helyzetét. Nem hasonlítható össze egy lakótelepi körzet és egy külterületi, halmozottan hátrányos helyzetű település rész még a városon belül sem. Másrészt viszont rajtuk kívül álló tényező, hogy a városban nagyarányú a vándorlás – legfőképp a hátrányos helyzetű családok körében -, s ez rövid időn belül megváltoztatja a körzetek szerkezetét, összetételét. Az összetétel dinamikus változása szükségessé teszi a körzethatárok folyamatos felülvizsgálatát és ismételt módosítását.

A minőségi munka javítása, valamint a családok megváltozott igényeinek kielégítése érdekében több telephelyen, rendszeresen tartanak a védőnők klubfoglalkozásokat. A témakörök felölelik a gyermekvállalás, várandósság és a gyermeknevelés kérdéseit. Előadások, gyakorlati bemutatók segítik a minél eredményesebb információ átadást.

A 6-18 éves korosztály ellátása az oktatási intézményekben történik.

2012. szeptembertől 3 általános iskola került egyházi fenntartásba, melyek közül 1 esetében együttműködési megállapodást kötöttek a fenntartóval az iskola-egészségügyi ellátásra vonatkozóan.

A másik két oktatási intézményben nem kívántak élni az általuk felajánlott együttműködés lehetőségével, mely hozzájárult az iskola-egészségügyben ellátandó tanulók létszámának

csökkenéséhez.

2012/2013 tanévben összesen 1542 fővel csökkent az oktatási intézményekben ellátandók száma. Az egészségnevelési munka az óvodások és iskolások teljes körére kiterjed. A középiskolákban a legintenzívebb, amit a serdülőkorúak gondozása feltétlen megkíván. Egyre nagyobb számban igénylik a diákok az egyéni foglalkozást, ami azt is jelzi, hogy bizalmat éreznek az iskolavédőnők iránt.

Folyamatosan törekednek az oktatási intézményekkel való jó kapcsolat kialakítására és megtartására, mellyel biztosítható a védőnők szakmai elismerése, zavartalan munkavégzése.

Tárgyi és személyi feltételek

A védőnői tanácsadók, az oktatási intézményekben működő orvosi rendelők, és azok felszereltsége megfelelnek a minimális követelménynek, így 2011. második felétől minden telephelyre vonatkozóan végleges működési engedéllyel rendelkeznek. Azonban szükséges a meghibásodott, elavult műszerek és eszközök pótlása, a megfelelő munkakörnyezet biztosítása.

A személyi feltételek tekintetében nehézséget okoz a tartósan távollévők helyettesítése. Védőnők esetében a tartósan távollévők aránya (gyermekvállalás, fizetés nélküli szabadság) 22-27 % volt. Megüresedett státuszok száma 2. A védőnői-, iskola-egészségügyi ellátás biztosítása a város egész területén, illetve az oktatási intézményekben a szolgáltató kötelessége az aktív dolgozói létszámtól függetlenül.

A távollévő védőnők helyettesítése kétféle módon történt. Belső helyettesítéssel és határozott idejű kinevezéssel alkalmazott munkavállalóval.

A munkaerő kiesés és –hiány nem okozhat hátrányt a gondozottak részére.

Az iskolaorvosi szolgálatot tekintve 5 közalkalmazotti és 8 vállalkozói főállású státusszal rendelkeznek. Sajnos az évek óta fennálló orvoshiány 2012-ben is nehezítette a munkájukat. 4 státusz esetében helyettesítésekkel kényszerültek megoldani a feladatellátást, mely a szakmai munka minőségére, eredményességére nincs pozitív hatással.

A dolgozóik részére igyekeznek biztosítani a továbbképzéseken való részvételt, melynek legfőbb célja az új ismeretek szerzése, szakmai felkészültség szinten tartása. 2012-ben a költséghatékonyság elvének megfelelően a térítésmentes és elektronikus képzéseket részesítették előnyben.

Gyermekjóléti Szolgáltatás

Miskolc Megyei Jogú Városban két gyermekjóléti szolgálat/gyermekjóléti központ 2012. évi munkáját, tapasztalatait a beérkezett tájékoztató anyaguk alapján intézményenként kerül ismertetésre.

I./ Miskolci Családsegítő Szolgálat, Regionális Módszertani Központ és Gyermekjóléti Szolgálat Megyei Módszertani Központ, Gyermekjóléti Központ

(2013. január 1. napjától az intézmény feladatait a Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekvédelmi Intézmény- Módszertani Központ látja el.)

A Miskolci Családsegítő Központ szociális és gyermekjóléti ellátást nyújtó közintézmény.
Az intézmény székhelye: 3530 Miskolc, Arany János u. 37.

Szakterületrend szerinti tevékenységi körbe tartozó feladatok: gyermekjóléti szolgáltatás, családsegítés, szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás, fogyatékos személyek nappali ellátása, idősek nappali ellátása, közösségi szolgáltatások, adósságkezelési szolgáltatás, időskorúak átmeneti ellátása, fogyatékos személyek átmeneti otthoni ellátása.

Az intézmény Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a gyermekjóléti szolgáltatás területén megyei módszertani, míg a szociális ellátás területén az Észak-magyarországi régióban regionális szociális módszertani feladatokat látott el.

2012. évben az intézmény működési területe a gyermekjóléti feladatellátás vonatkozásában

- gyermekjóléti szolgáltatás/központ – Miskolc város közigazgatási területe kivéve Avas városrész, Görömböly, Tapolca, Hejőcsaba
- B-A-Z. megyei gyermekjóléti módszertani feladatok tekintetében – Borsod – Abaúj – Zemplén megye
- Miskolc Többcélú Kistérségi Társulástól átvállalt gyermekjóléti szolgáltatás és gyermekjóléti központ részfeladatainak ellátása az intézményfenntartó társulási szerződésben meghatározottak szerint–Bükkszentkereszt, Répáshuta, Kistokaj, Harsány, Sajóbáony, Szirmabesenyő, Sajóvamos, Sajósenye, Sajókeresztúr és Sajóecseg településeken.

Az intézmény telephelyei

A gyermekjóléti szolgáltatás vonatkozásában az intézmény Miskolcon három Területi Szolgáltatási Központon keresztül biztosította a feladatellátást.

a./ Arany János úti Területi Szolgáltatási Központ

Cím: Miskolc, Arany J. u. 37.

Ellátási terület

Belváros a Károly utcáig, Petneházy utca és vonzáskörzete, Búza tér és környéke, Gizella utca és környéke, Békeszálló telep, Miskolc – Martin-kertváros, Miskolc- Szirma.

Személyi feltételek

Az intézménynél a 2012 –es évben változás nem történt, öt fő családgondozó – 54.630/fő lakos, 8529/fő gyermek részére biztosította a Gyermekjóléti Szolgáltatást a Területi Szolgáltatási Központban.

Ez év február 1-től Szirma, Martin-kertváros a Kassai úti Területi Szolgáltatási Központ területéhez lett átadva. Így 43 974 fő lakos, 6470/fő gyermek részére biztosított a szolgáltatás. A területet 5 fő családgondozó látta el, területi bontásban.

Tárgyi feltételek

Egy munkatársi szoba és egy vezetői szoba biztosított a dolgozók számára. A két helyiségben 4 db számítógép és, 1 db laptop, valamint 3 db nyomtató áll rendelkezésre a munkavégzéséhez. A két iroda bútorzata újszerű, az irattári szekrények állapota megfelelő. Az év októberében a vezetői szoba bútorzata (polcos szekrények) cseréje megtörtént, mivel az iratanyagok mennyisége megnövekedett szükség volt tárolás szempontjából zárható szekrényekre.

A klienslétszám megnövekedése, a megváltozott fogadói, családgondozói létszám miatt, a fogadó helyiségek - mely csoportszoba is egyben - még mindig gondot jelentenek a családgondozóknak. Pénteki és szombati napokon a kapcsolattartási ügyeletet igénybe vevő családok a csoportszobában tartózkodnak, melyet maximálisan kihasználnak.

Munkaszervezés

A négy munkatárs előre meghatározott fogadó időben látta el a szolgáltatásokat. A munkatársak közösen szervezik a jelzőrendszeri találkozót. 2012-ben nyári napközis táborokat szerveztek a kollégák. A nyári hónapokban az előző évektől eltérően biztosította az Intézmény a szociálisan rászoruló családok gyermekei részére a nyári gyermekétkeztetést. Az intézmény Belvárosi Konyhája biztosította a helyet, de a Központi Leánykollégium szállította a meleg ételt 2012.07.02 – 2012.08.31-ig negyvennégy napon keresztül. A negyvennégy nap alatt nyolcvan rászoruló gyermeknek összesen 3520 adag meleg ételt biztosítottak

A 2012-ben nagyon sok adományt osztottak szét a rászoruló családoknak. Egész évben folyamatosan hozták a magánszemélyek a ruhaadományokat, amelyeket válogatás után osztottak ki rászoruló családoknak. Az önkormányzat és a magánszemélyek felajánlásával több család részesült bútor adományban. Nagy segítséget jelent a csoportban a családsegítő szociális asszisztens. Ügyeleti időben, ill. nyitvatartási időben fogadja, irányítja a klienseket, családgondozók irányítása mellett, esetmunkában vesz részt.

Jogi tanácsadás: nem különíthető el a családsegítésen belül jelzett adatokban.

Pszichológiai tanácsadás: családgondozói javaslatra, vagy a szülő bejelentkezése alapján történik a szolgáltatás igénybevétele. Családgondozók az általuk küldött, vagy szülő kérésére történő tanácsadáskor minden esetben konzultálnak a gyermekpszichológussal.

2012. évben a gyermekpszichológusnál 70 gyermek jelent meg, és vette igénybe a tanácsadást.

Egyéb szakmai találkozók, rendezvények esetében is a fogadónap, ill. az alapfeladat ellátása, mint elsődleges szempont szerepel a vállalások, részvételek feltételeként. Konkrét esetekben, ill. aktuális témákban zajlottak a megbeszélések.

Jelzőrendszeri találkozók

A Miskolci Családsegítő Központ Arany János úti Területi Szolgáltatási Központ családgondozóinak a jelzőrendszerrel való együttműködésének tapasztalatai Szolgáltatási központon belül a következő:

Területükhöz tartozó általános iskolák, középiskolák, gimnáziumok ifjúságvédelmi felelőseivel a 2012-es év folyamán több alkalommal vették fel a kapcsolatot. Jelzőrendszeri találkozó az ifjúságvédelmi felelősökkel egyeztetve 6 alkalommal jött létre. Nagyon nehéz a jelzőrendszeri hálózatot összehangolni, mivel nincs egy felelős szakember, aki összetartaná őket.

Ennek következményeképpen a csoportvezetők és a családgondozók azt tapasztalták, hogy az iskolák másféleképpen értelmezik a „jelzést” és különbözőképpen használják a jelzőlapot. Mivel nem született ezzel kapcsolatban sem írásos, sem szóbeli megállapodás, ezeket a jelzőrendszeri találkozókra minden alkalommal többször átbeszélték. A jelzéseket gyakran nem egyértelműen fogalmazták meg, nem derült ki mit kérnek a gyermekjóléti szolgáltatótól az iskolák ifjúságvédelmi felelősei, osztályfőnökei.

A foglalkozásokon átbeszélték a jelzőlapok használatát, iskolai hiányzások időbeni jelzését, és a családgondozó általi visszajelzéseket. Jelezték, hogy fontosnak tartanak a pedagógusok és családgondozók közös munkáját, és a magántanulói státuszban lévő gyermekek problémáit. Egyidejűleg küldték az iskolai hiányzásokról szóló értesítést a jegyző és gyermekjóléti szolgálat felé is az ifjúságvédelmi felelősök. Az iskoláztatási támogatás felfüggesztésével kapcsolatosan több körös megbeszélés zajlott a szolgálaton belül és gyámhivatal által szervezett megbeszéléseken. Eseti gondnoki feladattal kapcsolatosan több ifjúságvédelmi felelős jelezte, hogy nem kívánja a gondnoki feladatot teljesíteni. Ebből több konfliktus is származott, így megoldásként vagy családgondozó, vagy önkormányzati dolgozó lett kijelölve az ominózus családoknál.

A magántanulóvá válás azonban most is problémát jelent. Egyik példa alapján a családgondozó nem javasolta magántanulóságot, ennek ellenére a gyermeket mégis ebbe a státuszba helyezték. Ez az intézkedés sok esetben nem a gyermek érdekét szolgálja, ha az iskolatársaitól, korcsoportjától „eltávolítják” (mondván túlkoros, magatartás zavaros...stb.) mivel a probléma gyökere kivizsgálása nem történt meg.

Összességében, az év végére kialakult egy olyan jelzőrendszeri együttműködés, ami a családgondozók munkáját is megkönnyítette.

Védőnőkkel, házi orvosokkal végzett szakmai munkát a 2012-es évben is, mint az előző években, együttműködés jellemzi. Probléma esetén jeleznek, telefonon vagy személyesen konzultálnak a családgondozókkal, utána közösen családot látogatnak. A megszervezett jelzőrendszeri találkozón megjelentek.

Probléma még mindig: Írásos jelzést mellőzik, mondván nekik még a családhoz ki kell menni és félnék az atrocitásoktól. Egészségügyi intézményekből, kórházakból kevés esetben jeleznek. A kórházi szociális munkással, a védőnővel a családgondozóknak jó a kapcsolata, ha volt közös ügyük, hatékonyan együtt tudtak dolgozni. Az intézmény kórházi szociális munkásával is szoros a kapcsolat, ha területükön élő gyermek kerül be a kórházba írásban jelez, konzultál a családgondozóval.

Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat nevelőszülői tanácsadói és a családgondozók kapcsolata jó, közösen látogatták a családokat, a gyermekek elhelyezési helyén lévő családgondozókkal a kapcsolatot tartották. Nevelőszülői Hálózattal kiváló az együttműködés, rendszeres családlátogatásokat tesznek a vér szerinti szülő családgondozójával, közösen nevelőszülőnél elhelyezett gyerekeket látogattak a 2012-évben.

Sok esetben telefonos jelzésben érkeztek felkérések a rendőrkapitánysággal történő szakmai kapcsolattartásra, tárgyalásokra, ezért hangsúlyozni kellett, hogy írásban történjen a felkérés, de ezektől eltekintve szakmai munkájukat összehangoltan végezték.

A pártfogói felügyelőkkel a kapcsolat szintén hatékony volt az elmúlt évben. A családgondozókkal több esetben konzultáltak, közösen családot látogattak. Több gyermek pártfogói felügyelet mellett védelembe van véve, a pártfogókkal ezekben az esetekben még szorosabb az együttműködés.

A Gyermek Átmeneti Otthonával és a Gyámügyi Osztály ügyintézőivel a kapcsolat rendszeres és megfelelő. Közös munka esetén hatékonyan tudnak együtt dolgozni a családgondozókkal. Azt tapasztalták, hogy sokkal nyitottabbak az együttműködésre az előző évekhez képest.

Összességében elmondható, hogy az Arany János úti Területi Szolgáltatási Központ családgondozói és a jelzőrendszer tagja között problémamentes, összehangolt szakmai munkával zárták az évet.

Szakmai munka

Az egyéni esetkezelés, és az individuális szociális munka területén, a 2012. év folyamán 867 klienssel kerültek kapcsolatba a munkatársak. 4 családgondozóra vetítve 216/ kliens/családgondozó az esetszám. 2012. évben a forgalom szám 10.365/ fő.

867 klienssel kerültek kapcsolatba, ebből 351 kliens első alkalommal vette igénybe szolgáltatásokat. 5 esetben önként (gyermek) történt a kapcsolatfelvétel, szülővel közösen 106 esetben történt segítség nyújtás. 2703 esetben más intézmény, jelzőrendszer, szervezet, hatóság által kötelezett irányította az intézménybe a klienst. 3147 alkalommal családlátogatás keretében történt a klienssel a kapcsolatfelvétel és a kapcsolattartás. 151 felkérés érkezett környezettanulmányt illetően. Igen magas még mindig a „küldött” esetek száma (1970), ebből a hatóság által jelzett gyermekek száma (1175).

A problémák rangsora természetesen előrevetíti a családgondozó által nyújtott segítség/szolgáltatás formáját is. A forgalmi naplóban, az első alkalommal rögzítendő probléma definíció ugyanakkor nem tekinthető hitelesnek. A jelzőlapok, a hatósági átiratok „kiskorú veszélyeztetettség” utalásai többszöri találkozás után tisztázhatóak csak, hogy mit is jelentenek.

Az anyagi problémák szerepelnek az első helyen (357), majd második helyen gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség (242). A magatartás, teljesítményzavar (pl.: mindenféle iskolával kapcsolatos jelzések) szerepel a harmadik helyen (56), a gyermeknevelési (130), szülői elhanyagolás (19), szülő vagy család életvitele (21), majd a családi konfliktus (28) következik a „rangsorban”.

Az információnyújtás, a továbbirányítás (3077) és az ügyintézéshez nyújtott segítség, melyet az anyagi problémák kérdéseire a családgondozó tehet. A tanácsadás (2447) a családgondozók felkészültségét, kompetenciáját tükrözi. Védelembe vételi tárgyalásra való idézés 55 alkalommal, általános és középiskolától magántanulói státuszba vétel iránti kérelem tárgyában 18 felkérés érkezett.

Az esetmegbeszélés jelzőrendszerrel (429) jelenti a családgondozó kompetencianövelő együttműködését más szakemberekkel. Ez a szám tartalmazza azokat az eseteket is, amikor a családgondozót (mint szakembert, szakértőt) keresik meg a kliensek ügyében más szakmák képviselői.

A Gyermekjóléti Szolgálat munkatársainak még mindig igen magas számban érkeznek a Hatóságoktól a gyermekek veszélyeztetettségére való hivatkozással javaslatételi megkeresések.

E felkérések alapjául szolgáló események hónapokkal, fél évvel korábbi történések alapján kerülnek a gyermekjóléti szolgálathoz, mely eleve megkérdőjelezi a családgondozó lehetséges beavatkozási (prevencióról ezekben az esetekben már nem igen beszélünk) körét. Az igazolatlan hiányzások is nagyon magas számban érkeznek. Az iskoláztatási támogatás felfüggesztése, az 50 óra és a meghaladó hiányzások száma is megemelkedett. 2012. december hónappal bezárólag 36 esetben volt védelembe vételi tárgyalás, iskoláztatási támogatás felfüggesztése 39 esetben. Eseti gondnokot házon belül 10 esetben kellett kijelölni. Továbbá kijelölés történt hozzátartozók, önkormányzati dolgozók, ifjúságvédelmi felelősöknél. A pedagógusokkal történő jelzőrendszeri találkozók, telefonos, személyes kapcsolattartások alkalmával az időbeni jelzések fontosságát átbeszélték és hangsúlyozták. Az év végére ezáltal nagy mértékben megnőtt a jelzések száma.

Elhelyezési tárgyalás

A 2012. évben ideiglenes hatályú elhelyezési tárgyalás 9 alkalommal, átmeneti nevelés felülvizsgálata 1 alkalommal történt. A gyermekeket ideiglenes hatállyal helyezték el a TGYSZ - be és nevelőszülőnél. Átmeneti nevelés felülvizsgálatánál a nevelőszülőktől egy gyermek került elhelyezésre a Gyermekotthonban.

Pártfogói felügyelet

Az együttműködés kifogástalan a pártfogókkal. A pártfogói felügyeletről szóló értesítés előtt együtt végzik a családok látogatását. A pártfogók által küldött és kért felkérésekben, ha volt előzmény értesültek a kollégák arról, hogy a gyermek pártfogói felügyeletet fog kapni, szükség esetén időben küldték a családgondozók az iratanyagot. Védelembe vétel és pártfogói felügyelet alatt két gyermek állt. A pártfogóval a családgondozók rendszeresen konzultáltak, probléma esetén esetmegbeszélést tartottak.

2012. évben 19 pártfogói felügyelet alatt lévő gyermekről jött jelzés, de folyamatosan kapcsolatot tartottak 13 fő gyermekkel. 5 gyermek ügyében megszűnt a pártfogói felügyelői ellátás.

b./ Kassai úti Területi Szolgáltatási Központ

Cím: Miskolc, Kassai u. 17.

Ellátási terület

Zsarnai telep – Repülőtér, Szondy György telep, Csorbatelep, Selyemréti lakótelep, Szentpéteri kapu, Bábonyibérc, Vologda és Jókai lakótelep.

Személyi feltételek

1 fő csoportvezető (egyben családsegítő szolgálat vezetője, illetve a kapcsolattartási ügyeletet biztosító team tagja),
8 fő családgondozó (ebből 2 fő alaptevékenysége mellett a kapcsolattartási ügyeletet és a készenléti szolgáltatást is biztosítja),
1 fő szociális asszisztens (egyben a kapcsolattartási ügyeleti team tagja; munkaviszonya 2012. szeptember 1-jétől megszűnt),
1 fő fejlesztőpedagógus.

Tárgyi feltételek

A tárgyi feltételek továbbra is változatlanok: a helyiségeket együttesen használja a Területi Szolgáltatási Központ két szolgáltatási egységében dolgozó 18 kolléga.

A családgondozók számára összesen 2 interjúszoba és egy közösségi helyiség áll rendelkezésre, amely megosztásra kerül a gyermekjóléti- családgondozókkal, a tanácsadókkal, ill. más szolgáltatókkal (jogász, pszichológus, fejlesztőpedagógus, korrepetálások stb.).

A munkatársi szobákban a családsegítő és gyermekjóléti családgondozók, ill. szociális asszisztensek közösen dolgoznak. A segélyezési feltételrendszer átalakulása következtében a családsegítő szolgáltatás eset- és forgalomszáma konszolidálódott, így a Területi Szolgáltatási Központban dolgozó szakemberek strukturáltabban tudták fogadni a klienseket. A gyermekjóléti szolgálat feladatait ellátó kollégák száma év közben 10 főről 8 főre csökkent, melynek eredményeként 2012. júniustól kilenc helyett nyolc családgondozói körzetben látták el a gyermekjóléti szolgáltatást. A kieső szociális asszisztens kolléga munkáját szintén megosztották a meglévő szakemberek között, melyet 2012. szeptember 1-től a családgondozók és a családsegítő munkakörben dolgozó szociális segítő kollégánál végzett el. Az esetszám az eltelt időszakban ismét jelentősen megemelkedett, ami még nagyobb szervezethez igényelt az alapellátást biztosító kollégáktól. A korábbi éveknél is magasabb eset- és forgalomszám még nagyobb együttműködésre sarkalta a dolgozókat, így a rendelkezésre álló fogadóhelyiségek és közösségi helyiség közös használata a tárgyév során viszonylag zökkenőmentesen zajlott.

Összesen nyolc számítógéppel rendelkeznek (ebből egy notebook), mely elegendőnek bizonyult a szakmai munka végzéséhez.

Munkamegosztás alakulása

2012-ben kettő személyi változás volt: egy családgondozó ellátási területe szétosztásra került két családgondozó között. Egy szociális asszisztens helye ez idáig betöltetlen, jelenleg egy szociális segítő helyettesíti.

A családgondozói körzetek kialakításánál alapvető szempont volt a családgondozást végző kollégák leterheltsége, az alapellátáson belül és mellett végzett egyéb, speciális tevékenysége. Egy családgondozó ötödik éve szervezi és bonyolítja a komplex bűnmegelőzési modellprojektet, illetőleg a készenléti (speciális) szolgáltatás munkatársa is egyben. Egy családgondozó a kapcsolattartási ügyelet intézményi koordinátora, valamint a készenléti szolgálat munkatársa. Rendszeres szervezője és résztvevője a Kassai úti Területi Szolgáltatási Központ által szervezett preventív jellegű programoknak, emellett a KENYSZI rendszer működtetésében is feladata van (ő

az egyik adatközlő). A gyermekjóléti munkacsoportot összesen 8 főállású családgondozó és 1 fő fejlesztőpedagógus alkotja. Az esetszámok emelkedő tendenciája és a szolgálathoz érkezett nagyszámú, komolyabb, súlyosabb problémával, különböző bűncselekmények elkövetésével kapcsolatos jelzések miatt az alapellátási feladatok mellett mind a nyolc ellátási körzet családgondozója végzett preventív jellegű szociális munkát (pl. óvodai, iskolai szociális munka; családi játszóház és nyári táborok szervezése; bűnmegelőzési programsorozat megszervezése és lebonyolítása stb.).

Az intézmény gyermekpszichológusának tanácsadásait 2012-ben az előző évekhez képest már többet vették igénybe (összesen: 81 gyermek, 45 alkalommal). A családgondozókkal való munkakapcsolata ideális, rendszeressé váltak az esetmegbeszélések és az eseti konzultációk. Emellett a kapcsolattartási ügyeletet biztosító négy kolléga és a fejlesztőpedagógus szakmai munkáját is elősegítette a külön konzultációs lehetőség biztosításával. Jogász segítségére – gyermeket érintő jogi probléma megbeszélésében – most is számos alkalommal volt szükség. Tavaly összesen 37 gyermek ügyében, 23 alkalommal került sor jogi tanácsadás/konzultáció igénybevételére.

Az év során felmerülő szakmai dilemmák és nehézségek nagy részét a heti rendszerességgel tartott csoportmegbeszéléseken, ill. az adekvát témákban összehívott szakmai stábülések, egyeztető megbeszélések, szakmai műhelyek keretében sikerült megbeszélni. Ennek tükrében nagyon célravezetőnek értékelték a már hagyományosnak számító gyermekvédelmi tanácskozás megtartását, ahol lehetőség nyílt néhány fontos kérdéskört, valamint a jelzőrendszeri tagok szerepét tisztázni. Ugyanilyen hasznosnak bizonyultak a Területi Szaktanácsadási Központokban (továbbiakban: TSZK) szervezett jelzőrendszeri találkozók, ahol elsősorban a közös tehervállalás, feladat- és felelősség-megosztás került napirendre.

Szakmai tapasztalatok

A külterületen élő lakosok általános rossz szociális körülmények között élnek. A háztartások többsége szociális segélyekből és a különböző családtámogatási formák igénybevételéből tartja fenn magát. A meglehetősen rossz anyagi körülmények miatt a látószögbe került családok többsége nem tudja igénybe venni a tömegközlekedési eszközöket, így az oktatási-nevelési intézményekbe, illetve ügyintézés céljából a hivatalokba csak hosszas gyaloglás után tudnak eljutni.

Az uzsorakamat elterjedése általánossá vált, mely a családok teljes elszegényedését és kiszolgáltatottságát eredményezi. A kiszolgáltatottság miatt negatív hatással vannak egymásra (erkölcstelen, etikátlan cselekedetek a megélhetés biztosítása céljából) az emberek.

A rossz higiénés körülmények (pl. szemetes lakókörnyezet) a rágcsálók és kártevők (pl. patkányok, csótányok) elterjedésének kedveznek. Leginkább az anyagi-megélhetési problémák miatt nem tudják tisztán tartani a lakásokat (piszkosak, dohosak), illetve rendszeresen tisztálkodni, ruhát mosni. Egészségügyi és higiénés állapotuk nagyban függ az adott évszaktól, valamint a családok összetételétől.

Egyes társadalmi csoportokban jelentősen nőtt az iskola, a tanulás, illetve a tudás elértéktelenedése. Ebből eredően nőtt az igazolt és igazolatlan iskolai hiányzások száma. A tankötelezettség teljesítésének előmozdításában sem a szülők, sem a rokonok nem partnerek.

Az első félévben a korábban gondozásba vett esetek túlnyomó többsége újraéledt, és a második félévben is folyamatosan érkeztek régi eseteinkhez kapcsolódó megkeresések. 2012. december 31-ig összesen 857 gyermeket vettek gondozásba (514 családból). Emellett 11 gyermek ügyében kaptak egyszeri, bírósági környezettanulmány elkészítésére vonatkozó megkereséseket. További 36 gyermek ügyében bizonyult elegendőnek az egyszeri szakmai segítségnyújtás/tanácsadás.

2012-ben ismételten esetszám-növekedést tapasztaltak az ellátási területükön.

A preventív célt szolgáló, egyben a szabadidő hasznos eltöltésére nagyszerű alternatívát kínáló tevékenységek sorában ezúttal is kiemelt jelentőséggel bírt a bűnmegelőzési rendezvénysorozat, melyet immár negyedik alkalommal tudtak egy teljes évre tervezett tematika alapján megtartani. 2012-ben összesen 80 gyermek részére, 45 napon keresztül biztosított élelmet.

2012-ben vezető problémaként jelentkezett a magatartás- és teljesítményzavar. Összesen 1060 alkalommal érkezett ezzel kapcsolatos megkeresés 184 gyermek esetében. Második helyen az előzővel is összefüggő, gyermekneveléssel kapcsolatos problémák állnak, melyek száma továbbra is meghatározó volt. 2012-ben 892 megkeresés alapján összesen 145 esetet regisztráltak. Talán ezzel is összefügg, hogy nagymértékben jelentkezett a beilleszkedési nehézség, mint hozott probléma. 632 jelzés érkezett 58 gyerekekkel kapcsolatban. Emellett jelentős volt még az anyagi-megélhetési probléma, mely rendszerint nagyon sok családot érint. Tavaly összesen 600 alkalommal kaptak ezzel kapcsolatban megkereséseket 199 gyermekre vonatkozóan.

Az előzőekből következik, hogy egyre több kiskorúval kapcsolatban tapasztalható a szülői szerepek meglazulásából, a tekintély megingásából, valamint a szülői elhanyagolás fokozódásából eredő viselkedészavar. Az oktatási-nevelési intézmények pedig nem tudják „pótolni” a nevelési/szocializációs hiányosságokat. Így a problémák egyre csak halmozódnak és összetettebbé válnak. A szakemberek még szoros együttműködés mellett sem tudják a meglévő hátrányokat felszámolni,

2012-ben az összesen kezelt problémák száma így 3.825-re emelkedett. (2009-ben 661 gyermek esetében mintegy 2.249 problémát regisztráltak, 2010-ben 789 gyermeknél 3.680-at, 2011-ben pedig 822 gyermeknél 3.750-et). Ez azt jelenti, hogy egy gondozási folyamat során átlagosan 4-5 olyan hozott probléma merült fel, amelyek megoldásával kapcsolatban szükség volt segítő szakember aktív közreműködésére.

Jelzőrendszer

A gyermekekkel kapcsolatban küldött megkeresések többsége 2012-ben legtöbbször a jegyzői hatáskörben eljáró önkormányzattól, jegyzőtől és gyámhivataltól (1.516 esetben) és a közoktatási intézményektől (524 esetben) érkezett. Valamelyest nőtt, de nem számottevő az írásban eljuttatott védőnői, háziorvosi jelzések száma (47 eset), ami azzal magyarázható, hogy a jelzőrendszeri tagok (elsősorban azok a szakemberek, akik személyes kapcsolatban vannak a gondozásba vett családokkal) nem szívesen vállalják fel az észrevételek írásba foglalását és a gyermekjóléti szolgálathoz történő eljuttatását. Inkább a személyes vagy telefonos konzultációkat és megbeszéléseket részesítik előnyben, hogy elkerüljék a lehetséges atrocitásokat. Meglepő módon a tavalyi év során több állampolgári bejelentést, megkeresést kaptak (összesen: 32 esetben) a fennálló veszélyhelyzetről való tájékoztatás céljából. A pártfogó felügyelőktől több megkeresés érkezett tavaly, mint a megelőző években (összesen: 29 esetben). Az ügyészség, bíróság részéről eljuttatott jelzések száma viszont még mindig alacsony (összesen: 9 jelzés). Szintén nagyon kevés a rendőrségi jelzések száma (összesen: 22 jelzés), ami azért meglepő, mert a nyilvántartásba kerülő gyermekek nagy része folyamatosan belekeveredik valamilyen bűncselekménybe, illetve az egyre általánosabbá váló szülői elhanyagolás következtében (mely a klienskör több mint 35%-át érinti) mind súlyosabb és összetettebb problémákkal találkoznak a szakemberek. Ilyen körülmények között sokkal nagyobb összefogásra, aktív részvételre lenne szükség a veszélyeztetettség megelőzésére, ill. a kialakult veszélyhelyzet elhárítására működtetett jelzőrendszeri munkában.

Magántanulói státusz

2012-ben mindössze 19 esetben kérték meg az intézmény véleményét, ebből két-három kivétellel minden esetben javasolták a családgondozók a magántanulói státuszt.

Védelembe vétel és szakellátásba kerülés

Az összes ellátott gyermek (857 fő) közül a védelembe vett gyermekek száma még mindig jelentős. (2012-ben összesen: 75 fő). Az összes ellátott gyermeket figyelembe véve a fokozottan veszélyeztetett gyermekek aránya átlag 8-9% között mozog, míg a gyermekek többségét (több mint 90%-át) alapellátás keretein belül gondozzák a családgondozók.

A problémák komplexitásából és súlyosságából adódóan, illetve a hatályos jogszabályi előírásokat figyelembe véve, jóval több gyermek esetében kerülhetett volna sor a védelembe vételre, mint amennyi kezdeményezés ténylegesen történt.

A védelembe vétel (főbb) okai:

- nagyszámú (50 óra feletti) iskolai igazolatlan hiányzás,
- lakhatási problémák,
- anyagi problémák,
- szülői (egészségügyi) elhanyagolás (védőoltások elmaradása, nem megfelelő gondozás, testi higiénia elhanyagolása, oktatási intézményektől való elzárás),
- veszélyeztető körülmények,
- szülők negatív életvitele.

A védelembe vett gyermekkel és családtagjaival való együttműködés alakulására vonatkozóan meglehetősen vegyes tapasztalatai vannak a Kassai úti Területi Szolgáltatási Központ családgondozóinak. Az alapellátás megfelel a védelembe vétel során előírt feladatoknak. Az önkéntes együttműködés, a rendszeres családlátogatás, nyomon követés, valamint a feladatok kitűzése és ellenőrzése mellett nincs szükség a védelembe vételre, amely akár évekig is fenntartható.

Jellemző, hogy azoknál a családoknál, ahol a család felnőtt tagjai számára nem érték a tanulás és a tudás, a gyermekek számára sem válik azzá. Ezekben az esetekben a védelembe vétel és a kiszabott büntetések teljesen eredménytelennek bizonyultak.

A szakellátásba kerülés okai:

- szülő negatív életvitele (szándékos egészségkárosító magatartás, pl. alkoholizálás, prostitúció stb.),
- anyagi probléma,
- lakhatási probléma,
- gyermeknevelési probléma,
- szülői elhanyagolás,
- bántalmazás,
- szülő pszichés problémája,
- bűncselekmények, szabálysértések elkövetése,
- gyermek felügyelet nélkül hagyása,
- veszélyes lakókörnyezet,
- fiatalos anya (szülői felelősség hiánya),
- szülő halála.

Az **ideiglenes hatályú elhelyezésre** csak nagyon indokolt esetben, súlyos hiányosságok vagy veszélyeztető körülmények alapján tesznek javaslatot a családgondozók. Általában legalább két éves vé-

delembé vétel előzi meg a hatósági intézkedés kezdeményezését, tehát akkor kerül rá sor, ha a védelembé vétel teljesen eredménytelen marad. Az alapellátást végző családgondozók – feladatuknak megfelelően – addig „családban tartják” a gyermekeket, amíg a fennálló problémák vagy veszélyeztető tényezők családon belül rendezhetők. Ha erre nem látnak esélyt, mert újabb problémák merülnek fel, vagy a meglévő problémák drasztikusan elmélyültek, „második lépésként” a jegyzői hatáskörbe tartozó gyámhatósági intézkedések közül az ideiglenes hatályú elhelyezést indítványozzák. Az esetek többségében ezt az intézkedést – a felülvizsgálat eredményeként – az átmeneti nevelésbe vétel váltja fel. A felülvizsgálatot 27 munkanapon belül meg kell tartani, ami meglehetősen rövid idő arra, hogy a család megnyugtató módon rendezze a problémákat. Ha van rá mód, és alkalmas személy, sor kerülhet a gyermek közeli hozzátartozó általi családba fogadására.

Az elmúlt évekhez képest 2012-ben csökkent az átmeneti nevelésbe vett gyermekek száma. Évek óta tapasztalat, hogy a családi kapcsolatok fellazulása, valamint a szülők életviteli problémái miatt különböző bűncselekményekbe keverednek a gyermekek, illetve többségüket a szülők elhanyagoló magatartása veszélyezteti. Ennek következtében megnövekedtek a krízishelyzetek, és az ezek elhárítására tett, ideiglenes hatályú elhelyezés kezdeményezésére vonatkozó javaslatok száma.

2012-ben összesen 84 gyermek volt szakellátásban (átmeneti nevelésben) a területen.

Szakellátásban lévő gyermekek családjainak gondozása	
Megnevezés	Gondozottak száma
Családok száma	63
Ezen családok szakellátásban lévő	84

Megnevezés	Gyermekek száma	Ebből: védelembé vett gyermekek száma	Családjaik száma
Gyermekek Átmeneti Otthonában és Családok Átmeneti Otthonában elhelyezett	12	0	5

A Gyermekek Átmeneti Otthonába, Családok Átmeneti Otthonába való elhelyezés okai:

- anyagi okok,
- gyermeknevelési problémák,
- szülői elhanyagolás,
- bántalmazás/családon belüli erőszak,
- családi-kapcsolati problémák.

Annak érdekében, hogy a családtagok ne szakadjanak el egymástól – különösen a gyermekek vérszerinti családban történő nevelésének biztosítása miatt –, férőhely hiányában felajánlják az

országos hatáskörű családi otthonokba való elhelyezés lehetőségét. A családok többsége élni szokott ezzel a lehetőséggel. Rokonok, ismerősök híján nem marad más alternatívájuk a hajléktalanság és egyben a család széthullásának elkerülésére.

Fejlesztőpedagógiai ellátás, szolgáltatás

Az intézményben 1 fő főállású személy látja el a fejlesztőpedagógiai szolgáltatást. Illetékessége megegyezik az intézmény ellátási területével, így mindhárom TSzK-ból és a kistérségi feladatellátást végző szakemberek továbbirányításával is kerülhetnek hozzá esetek az önkéntes megkeresések mellett. Elsősorban a 8-16 év közötti gyermekek és fiatalok, s többnyire a fiúk a kliensek. Rendszeres igénybevevők megoszlása szám és nem szerint: 21 fő fiú és 3 fő lány.

Preventív jellegű tevékenység

Az alábbi táblázat a 2012-ben prevenciók céllal biztosított szolgáltatásainkat foglalja össze.

S o r s z á m	Program neve	Szakmai tevékenységek száma	Szolgáltatásban részesülők forgalomszáma
1.	Családi játszóház	9	860
2.	Klub- és csoportfoglalkozások	36	1.708
3.	Korrepetálás	62	325
4.	Nyári táborok (napközis, bentlakásos)	4	103
5.	Óvodai, iskolai szociális munka	54	417
Összesen:		165	3.413

Bűnmegelőzési program

A nyilvántartásba került gyermekek közül 41 fő szenvedett el családtagjaitól, rokonaitól fizikai és/vagy lelki bántalmazást. További 44 gyermekről kiderült, hogy testi fejlődését súlyosan elhanyagolták, 259 gyermeknél pedig lelki elhanyagolás nyomait észlelték.

A megelőző években sikeresen lebonyolított komplex bűnmegelőzési programot – változatlan szakmai tartalommal – 2012-ben is folytatták.

Civilekkel való együttműködés

Az intézmény kiváló kapcsolatot tart fenn a miskolci egyházakkal és civil szervezetekkel.

c./ Fazola úti Területi Szolgáltatási Központ

Cím: Miskolc, Fazola H. u. 4.

Ellátási terület

Diósgyőr-Vasgyár, Bulgárföldi lakótelep, Komlóstető, Kilián városrész, Lyukóvölgy, Perces, Berekalja, Majláth, Lillafüred, Ómassa – Jávorkút, Bükkszentlászló.

A Fazola TSzK ellátási körzet lakossági létszáma 48. 818 fő, ebből a 18 év feletti felnőtt lakosok száma 40. 349 fő, míg 18 év alatti gyermekek száma 8. 469 fő.

Miskolc város lakosságára a lakosság szám csökkenése jellemző, az ellátási területen viszont némi

emelkedés figyelhető meg, főleg a felnőtt és nyugdíjas korosztálynál. Átlagos éves forgalomszám: 1. 302 fő/ családgondozó. Éves esetszám: 142, 9 fő/ családgondozó. Alapellátásban részesülők száma 2012-ben 1257 fő. Védelembe vett esetek száma 2012-ben 175.

Személyi feltételek

A Fazola úti TSzK-ban összesen 18 családgondozó dolgozik, akik munkáját két asszisztens kolléga segíti.

Tárgyi feltételek

2 fogadószoba, 1 váróhelyiség, 2 dolgozói szoba, 1 csoportszoba, 1 konyha, 1 mosdó, 1 kliensmosdó, Lyukóban, Közösségi ház. Az iroda 1 db ISDN vezetékes vonallal van ellátva, amihez 3 db telefonszám tartozik, ezen kívül rendelkezésre áll még 1 db fax, 2 db telefon, valamint 2 db mobiltelefon. Nagy értékű tárgyi eszközök: 6 db számítógép, 2 db fénymásoló. Kevés a fogadóhelyiség, amely néha gondot okoz a családgondozóknak.

Szociális válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozása

Többségében a magántanulói státusz intézése kapcsán jelennek meg szolgálatnál a fiatalkorú várandós anyák. Csupán a lyukóvölgyi területen tapasztalják, hogy védőnői jelzések jönnek a várandós anyákról. Itt hetente legalább egyszer, de szükség szerint gyakrabban is egyeztetik a rendelkezésükre álló információkat, közösen kidolgozott cselekvési terv szerint, a terhesgondozással összehangolva végzik a családgondozást.

Iskolai jelzés gyakran csak a magán tanuló státusszal kapcsolatban érkezett. Jellemzően a terhesség tényét nem jelezték.

Komoly problémát jelent, hogy az anyák gyakran az első időszakban eltitkolják terhességüket, így a várandósság első felében szükséges terhes-gondozáshoz, felkészítéshez családgondozói segítséghez nem jutnak hozzá.

Gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti otthonának biztosításával kapcsolatos tapasztalataik

A gyermekek napközbeni ellátása több módon biztosított ezen a területen. Bölcsődei, óvodai ellátásra van lehetőség. A szülőktől kapott jelzések alapján, a bölcsődei férőhelyek száma kevés. Az óvodai ellátás jellemzője, hogy az óvodáztatási támogatás bevezetése óta több család iratja be a gyermekeit az óvodába a tankötelezett kor elérése előtt. Nagyon pozitív tendencia, hogy felismerik a hátrányos helyzetű gyermekek korai fejlesztésének szükségességét. A kliensek/szülők az óvodákkal nagyon elégedettek. Kiváló kapcsolatot tartanak fenn az óvodák pedagógusaival, a gyermekvédelmi felelősökkel. Szükség esetén egy-egy veszélyeztetett gyermek érdekében napi kapcsolatban is vannak. A körzetben sem családi napközi, sem házi gyermekfelügyelet nem működik. A városban működő családi napközi térítési díját a klienskörük nem tudja megfizetni.

Gyermekkorú és fiatalkorú bűnelkövetők

Az ellátási területen 39 gyermekkorú és fiatalkorú által elkövetett szabálysértésről és 30 gyermek- és fiatalkorú ellen indult büntető eljárásról érkezett értesítés. A szabálysértések és bűncselekmények 11 esetben tulajdon elleni elkövetések voltak (bolti lopások, időssek táskájának ellopása, télen falopás).

Az elkövetés tipikus okai: családi szocializációs minta, szociális krízis, szabadidő eltöltésére összeverődő kortárs csoportok negatív hatásai, szülői felügyelet hiánya, társas befolyásolás.

Családsegítés

Ebben az időszakban összesen 693 családdal foglalkoztak a családgondozók (Fazola 577, Lyukó 116). Átlagos esetszám 99 fő/ családgondozó.

A 2012. év **statisztikai adatait** a következő táblázat mutatja:

Esetszám	693
Forgalomszám	3. 895
Új kliensek száma	86
Rendszeres szociális segélyben részesülők száma	404

Jelzőrendszer

Munkájuk fontos része a jelzőrendszer tagjaival való rendszeres kapcsolattartás.

A védőnők a gyermek fejlődésének nagyon korai szakaszában fel tudják ismerni ha a családban valamilyen veszélyeztető tényező áll fenn. Különösen szoros a kapcsolat a Lyukóvölgy területéhez tartozó védőnőkkel, akik a kollégákkal együttműködő kapcsolatot tartanak fenn, különös tekintettel a családlátogatásokra.

Az óvodák, iskolák gyermek- és ifjúságvédelmi felelőseivel jó a kapcsolat. Bölcsődéktől nem kaptak jelzést az elmúlt évben. A középiskolák ifjúságvédelmi felelősei nagy hangsúlyt fektetnek az igazolatlan hiányzásokra és minden esetben élnek a jelzéssel.

A rendőrséggel, különösen a Vasgyári Rendőrőrsrel rendszeres munkakapcsolat kiemelkedő a családok megkeresésében. A Pártfogó Felügyelői Szolgálat pártfogóival szintén folyamatos az együttműködés.

A Lyukói Községi Házba heti rendszerességgel jár ki egy pártfogó, akivel a közös munka, a feladatok megosztása sok segítséget jelent főleg azoknál a fiataloknál, akik védelembe vannak véve és pártfogói felügyelet alatt is állnak.

A jelzőrendszer tagjaival való kapcsolattartás egyik formája a jelzőrendszeri találkozó, melynek helyszíne a Fazola úti TSzK. Az elmúlt évben három alkalommal került sor esetkonferenciára.

Adományozások

A szolgálat szinte minden hónapban kapott adományokat. A családgondozók segítettek abban, hogy a felajánlások a legrászorultabb családokhoz jussanak.

II. Iránytű Szociális Szolgálat Gyermekjóléti Központ

Cím: 3529 Miskolc, Testvérvárosok útja 15.

Ellátási terület

Miskolc – Avas, Hejőcsaba, Görömböly, Tapolca városrészek.

Személyi feltételek

1 fő szakmai egységvezető,

12 fő családgondozó /2 fő kapcsolattartási ügyelet, 1 fő kórházi szociális munkás, 2 fő utcai és lakótelepi szociális munkás, 2 fő készenléti szolgálat, 1 fő fejlesztő pedagógus/,

1 fő szociális asszisztens,

2 fő családgondozó terhességi-gyermekágyi segélyen,

1 fő technikai alkalmazott (keddi és csütörtöki napokon),
1 fő jogász.
Összesen: 18 fő

Szakmai tevékenység

A Gyermekjóléti Központnak 2012 óta 1296 esetszámot regisztráltak. A szakmai tevékenységet tekintve 17.576 forgalomszám mellett, 1075 gyermekkel és 935 családdal került kapcsolatba a szolgálat.

További 232 esetben kérték fel az intézményt környezettanulmány elkészítésére, így ezekben az esetekben nem történt hosszú-távú családgondozás. Az éves tanácskozáson a jelzőrendszer minden képviselője részt vett. A megbeszélés tárgyát képezte a 2011. évben végzett szakmai munka beszámolója, az együttműködés eredményessége a lehetséges változtatások megtárgyalása.

	Kiadott esetszám	Gyermekek száma	Családok száma	Forgalom száma
2011.	1307	1075	935	15045
2012.	1296	1021	899	17576

Alapellátás:	935 fő
Ebből pártfogolt:	21 fő
Védelembe vett:	138 fő
Átmeneti nevelt:	162 fő
Tartós nevelésbe vett:	4 fő
Ideiglenes hatályú elhelyezett:	34 fő
<u>Utógondozott:</u>	<u>2 fő</u>
Összesen:	1296 fő

Az intézmény fejlesztő pedagógusához 2012-ben összesen 29 gyermek jelentkezett korrepetálásra. A forgalom összesítve 179 fő (halmozott adat) volt. A korrepetálásra járó tanulók többsége a félévi és év végi vizsgára való felkészülésben igényel segítséget. Így a januári és a májusi-júniusi hónapokban növekszik a számuk.

Iskolai szociális munka

A korábban iskolai szociális munkaként működő szolgáltatás több hónapos kihagyás után 2011. október 21-én indult el ismét teljesen új formában, melyet 2 fő tartott.

Mivel a korábbi munkamódszer kevésbé volt hatékony, ezért más aspektusból közelítették meg a témát. A fő hangsúly a gyakorlati tevékenységre, az élményközpontú foglalkozásokra helyeződött, mint sem a Gyermekjóléti Központ szolgáltatásainak általános bemutatására. Így került középpontba az értékek feltárása és a konfliktusok kezelésének módjai.

Speciális feladatok

– Utcai és lakótelepi szociális munka

A preventív gyermekvédelem morális alapjogi keretein túl, társadalmi összefogást igényel a veszélyeztetettségi gyermekvédelmi jelzőrendszer koordinálása, ami a gyermekjóléti szolgálatok felelőssége. Ahhoz, hogy az elsősorban ellátó, szociális és segítő aspektusú gyermekjóléti munkának az utcai-lakótelepi szociális munka speciális szolgáltatása működhessen, a közbiztonsági

funkciót gyakorló hatósági oldalt meg kell jelennie a gyermekvédelem eszközei között. Az utcai gyermekvédelmi szociális munka gyakorlata figyelmeztet arra, hogy nem szabad a hatóságot kiszolgáló gyermekjóléti szolgáltatás szerepzavarába csúszva kezelni a gyermekveszélyeztetettség utcai jelenség problémáját. Úgy válhat biztonságossá, ha a hatóság megmarad „szigorú jelzőrendszer” szerepében, és teret enged az ellátáshoz való hozzájárás segítségének. A lakótelepeken a csellengés, szökés, drogozás, dohányzás, alkoholfogyasztás, csoportos szocializált bűnözés (vagyon és személy elleni erőszak) a jellemzők, de megtalálható a guberálás és a koldulás, sőt a gyermekek koldultatása is. Ez sokszor a magántanulói jogviszonyt eredményezi, ám ebből leginkább a csellengők számának növekedése és a pozitív kortárskapcsolatok elvesztése következik. A vagyon elleni bűncselekmények mellett a gyermekkoldulás helyszíneinek a felkutatása is fontos, tudva azt a tényt is, hogy a kolduló gyermekek cselekményi indítékai az életviteli anyagi, nevelési és elhanyagolási veszélyeztetettség okok közé ágyazódnak.

Az utcai szociális munka során feladatunk a célcsoport tagjainak elérése, iskolákkal, valamint a gyermek és ifjúságvédelmi felelősökkel való kapcsolatfelvétel és kapcsolattartás, foglalkozások előkészítése, csoportos és egyéni foglalkozások vezetése, egyéni esetkezelés, szükség szerint kapcsolattartás a szülőkkel és a gyermekek családtagjaival. A gyermek veszélyeztetettsége esetén jelzést tesz a gyermekjóléti szolgálat felé, valamint együttműködés kezdődik a társszervezetekkel és más szakterületek képviselőivel a probléma megoldása céljából.

Az utcai szociális munka elsősorban felderítő, ill. elérési munka, valamint a kliensek közvetítése az intézmény(ek) felé.

Forgalmi kimutatás:

Új esetek száma 2012.	59 fő
------------------------------	--------------

Kliensforgalmi adatok 2012.		
Munkavégzés típusa	Munkavégzés megoszlása	Forgalom
Körzetek bejárása	Hejőcsabai körzet	10
	Tapolcai körzet	9
	Görömbölyi körzet	10
	Avasi körzet + Gócpont ellenőrzés	10
	Ifjúságvédelmi Őrjárat	10
Kapcsolattartás	Avasi Rendőrőrs	18

– Kórházi szociális munka

Cél, hogy, a gyermekjóléti központok, ill. gyermekjóléti szolgálatok által biztosított kórházi szociális munka eredményeként felszínre kerüljenek azok az esetek, amikor a gyermek vagy szülője egészségi problémái mögött bántalmazás húzódik meg, így megelőzze ezeknek az eseteknek az évekre felszínre kerülését, a családok otthonában rejtve maradását. Idejében felderítse és szakszerű ellátásban részesítse a gyermekjóléti szolgáltatás azokat a gyermekeket, akiknek veszélyeztetettsége a családban előforduló elhanyagolásnak, fizikai, szexuális, vagy lelki bántalmazásnak a következménye.

Forgalmi kimutatás:

Új esetek száma: január 01 – december 31.
--

Új eset:	51 fő
-----------------	--------------

Forgalmi adatok: január 01 – december 31.			
Munkavégzés típusa	Munkavégzés helye/megoszlása	Forgalom	Esetszám
Kapcsolattartás	Megyei Kórház és GYEK		16
	Miskolci Egészségügyi Központ – Semmelweis Kórház		35
Összes forgalom		74	51

A kórházi szociális munkás feladatait a Miskolci Semmelweis Ignác Egészségügyi Központ és Egyetemi Oktatókórház Nonprofit Kft. (továbbiakban: MISEK) és a Borsod – Abaúj – Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház szülészeti osztályán és terhespatológiáján, ill. a Velkey László Gyermekek Egészségügyi Központ (továbbiakban: GYEK) osztályain látja el. Segítséget nyújt a kismamáknak, szülőknek az esetlegesen felmerülő szociális jellegű problémákban, és felvilágosítást ad az általuk feltett kérdésekre.

Tapasztalatok alapján a kérdések, problémák, szinte kizárólag a gyermekvállalással kapcsolatos pénzügyi juttatásokra, lehetőségekre irányulnak. Mindkét kórházban tájékoztató prospektusokat helyeznek el, amik a hatályos jogszabályok által biztosított szociális ellátásbeli lehetőségeket ismertetik. A kórházlátogatásokról, és a segítséget kért kliensekről adatlapot készítenek, és ezeket a forgalmi naplóban is rögzítik. A kórházi szociális munkához kapcsolódó feladata még az intézményben felmerülő, a két kórházat érintő esetekben közvetítés a kórházi védőnő, illetve szociális munkás és a gyermekjóléti központ érintett családgondozója között.

Tervben volt a GYEK osztályain zeneterápiás csoportfoglalkozások elindítása, valamint prevenció előadások tartása, amelyek a fenti indokok miatt nem jöttek létre.

Kapcsolattartás más intézménnyel

Avasi Rendőrőrs, Városi Rendőrkapitányság, Közterület Felügyelőség, Miskolc és a vidék Gyermekjóléti Szolgálat, Védőnői Szolgálat

Az ifjúságvédelmi őrző keretében a szakemberekkel együttműködve, körzethez tartozó általános iskolák mindegyikét felkeresve, közel 3000 gyermek és pedagógus figyelmét hívták fel az ifjúságvédelmi őrző feladatára, céljára, kiskorú gyermekek jogaira és kötelességeire, a szabályok betartásának fontosságára, és be nem tartásának következményeire. Az őrző feladatokon jelen voltak az Avasi Rendőrőrs és a Közterület Felügyelet kollégái, a Városi Rendőrkapitányság ifjúságvédelmi munkatársa, és némely esetben polgárőrök.

Míg a körzetek bejárásával a csellengő, iskolakerülő kiskorúakat kutatják fel, addig az ifjúságvédelmi őrző feladatok elsődleges célja a dohányzó, alkoholt esetleg kábítószer fogyasztó fiatalok kiszűrése. A bejárás időpontok ezért zömében az éjszakai órákra estek.

Segítőikkel a rendelkezésre álló idő alatt, a körzetet bejárták, kiemelt figyelmet szentelve a szórakozó helyeknek, garázsboltoknak, az üzletközpontok környékének. Ez idő alatt 59 esetben kellett intézkedni, ami a következőképpen oszlik meg: 20 gyermek csellengés, 3 gyermek guberálás, 36 gyermek esetében alkohol fogyasztás, illetve dohányzás. A hatóságok segítségének köszönhetően, az eredményes igazoltatások után a fölvetett eseteket továbbították az illetékes gyermekjóléti szolgálatoknak.

Az Avasi Rendőrőrsrel a kapcsolatuk zökkenőmentesen működik. Segítséget kértek 18 alkalommal abban, hogy biztosítsák számukra olyan családoknál a rendőri felügyeletet, ahol testi épségüket veszélyeztetve látták. A családból történő kiemelésnél is határozott gyors intézkedéseket hoztak. Az

Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (továbbiakban: ÁNTSZ) munkatársai az iskolai egészségmegőrző programokon, a nyári napközi programján, valamint a Máltai Játsszótér nyárzáró rendezvényén is részt vett.

– Készenléti szolgálat

Feladata, hogy a Gyermekjóléti Központ nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítséget, tanácsadást vagy tájékoztatást nyújtson. A készenléti szolgálat egy állandóan hívható, közismert telefonszám biztosításával készenlétkben lévő munkatárs szakszerű segítségével működik, aki segélyhívás esetén azonnali segítséget tud mozgósítani. A telefonos készenléti szolgálat a Központ nyitvatartási idején túl hívható a 06-80/630-134-es telefonszámon.

A készenléti szolgálat célja, hogy a gyermekjóléti szolgáltatást ellátó intézmény nyitva tartási idején túl (éjszaka, hétvégén és ünnepnapokon) folyamatosan biztosítsa gyermekjóléti szakember elérhetőségét abból a célból, hogy krízishelyzet esetén a gyerek ne maradjon segítség, illetve ellátás nélkül. A készenléti szolgálat tehát a limitált időkeretben működő gyermekjóléti szolgáltatás elérhetőségének meghosszabbítását jelenti. Szakmai tartalmában nem hordoz többletet a gyermekjóléti szolgáltatáshoz képest, csupán annak a lehetőségét teremti meg, hogy a gyermekjóléti szolgálat nyitva tartási idején kívül, szükség esetén, a gyermek biztonsága érdekében ezek a szolgáltatások mozgósíthatóak legyenek.

A készenléti szolgálat működéséről a lakosságon kívül a településen működő intézményeket, szolgáltatókat (jelzőrendszeri tagok, rendőrség, mentők, stb.) is szükséges tájékoztatni.

A szolgáltatás megszervezésének legegyszerűbb módja, hogy az intézmény gyermekjóléti szolgáltatását biztosító családgondozók készenléti formájában, megfelelő beosztás mellett, megállapodás alapján és külön díjazás fejében látják el ezt a feladatot.

– Kapcsolattartási ügyelet

A gyermeknek joga van ahhoz, hogy mindkét szülőjével kapcsolatot tartson.

Feladata, hogy a szülőket képessé tegye, hogy kapcsolatügyelet során kialakítsanak egy olyan kapcsolatot a gyermekétől különülő szülővel, hogy a jövőben lehetőség nyíljon a zökkenőmentes, lakáson történő láthatás lefolytatására. Megfelelő körülmények biztosítása, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése a cél. Két fő szakember látja el a feladatot a törvényi előírásoknak megfelelő végzettséggel. A láthatáshoz szükséges tárgyi feltételek biztosítottak: játszószoza, várakozóhelyiség, fogadóhelyiség, játékok.

Azok a szülők vehetik igénybe, akik mediátor segítségével megállapodást kötnek, vagyis az intézménnyel keret-megállapodást kötnek és hajlandóak a fokozatosság, a kapcsolattartási szintek és lépcsőfokok betartására. 2012. évben összesen 13 gyermek vette igénybe az intézményi keretek között működő kapcsolattartási ügyeletet. Ezek közül 2 anyai, 7 apai és 4 nagyszülői kapcsolattartás valósult meg az intézmény segítsége által. Az eredményességhez nagyban hozzájárult a szülőkkel folytatott megbeszélések, közös megállapodások, konfliktuskezelések lebonyolítása.

3.3. Átmeneti Gondozás

a.) Gyermek Átmeneti Otthona

Címe: Miskolc, Egyetem u.1.

Ellátási terület

Miskolc város közigazgatási területe.

Az intézmény 2000. január 1. napjától határozatlan ideig szóló működési engedéllyel rendelkezik. A működési engedély szerint az intézmény 24 férőhelyes átmeneti otthon, mely a gyermekjóléti alapellátás keretében átmeneti gondozást biztosító bentlakásos gyermekintézmény. Ellátási területe,

Miskolc város közigazgatási területe.

Személyi feltételek

A dolgozók száma összesen 15 fő.

Az átmeneti otthonban az alábbi személyi ellátottság biztosított:

- 1 fő szakmai vezető,
- 3 fő nevelő,
- 4 fő gyermekvédelmi asszisztens,
- 3 fő gyermekfelügyelő,
- 1 fő családgondozó,
- 1 fő pszichológiai tanácsadó,
- 1 fő fejlesztőpedagógus,
- 1 fő gyermekvédelmi ügyintéző vagy növendékügyi előadó.

Tárgyi feltételek

A Gyermek Átmeneti Otthona felépítése alapján kettő, 12+12 fő elhelyezésére szolgáló gyermekcsoportból áll. Mindkét gyermekcsoportban 4 szoba (2-4 ágyas), fürdőszoba, wc, konyha, ebédlő, nappali, nevelői szoba, raktár, spájz, fejlesztő pedagógusi szoba található.

Az év során a rendszeres karbantartás megtörtént (tisztasági festés, felmerült problémák elhárítása). A 2011. évben lánycsoportban, ill. 2012-ben pedig fiúcsoportban sikerült a szobákban az ágyakat, ill. a nappaliban az ülőgarnitúrát lecserélni.

A humanizált környezet biztosítja a gyermek egyéni életterét, személyi tulajdonának védelmét, a gyermek biztonságát, egyéni tevékenységeinek terét.

Szakmai munka

A 2012-es évben 58 ellátásban részesülő gyermek volt. Ez 6058 gondozási napot jelent, átlagléttségében pedig 17 főt. A jelzőrendszer tagjaival való állandó kapcsolatnak köszönhetően legtöbb esetben a Gyermekjóléti Szolgálatok jelzésére kerültek be gyerekek.

Az elhelyezést kiváltó probléma típusok a tavalyi évben az alábbiak szerint alakultak:

Szülők életvezetési problémái	9 fő
Szülők egészségi problémái	12 fő
Szülők szenvedélybetegsége miatt	0 fő
Szülők lakhatási problémái miatt	24 fő
Bántalmazás	0 fő
Szülő vagy gondviselő indokolt távolléte	2 fő
Családi konfliktus	1 fő
Gyermek magatartási problémái miatt 10 esetben kerültek be gyermekek.	

A 2011. és a 2012. év kiemelkedő problémáinak összehasonlítása

Probléma	2011	2012
Szülő életvezetési problémái miatt került be	26 fő	9 fő
Elégtelen lakhatási	4 fő	19 fő

körülmények miatt került be		
2 éven belül visszakerült az Otthonba	16 fő	6 fő
Szüleihez haza került	52 fő	38 fő

A 2012. évben csökkent azon gyermekelhelyezések száma, akik Átmeneti Otthonba kerültek. Csökkent a 2 éven belül visszakerülő gyermekek száma. A tavalyi évben a lakhatási problémák, és az elégtelen lakhatási körülmények okozták a legtöbb gondot. Valószínűleg ennek is köszönhető, hogy 2011-hez képest kevesebb gyereket sikerült hazagondozni szüleihez.

A Nevelőszülői Hálózattal meglévő aktív együttműködésnek köszönhetően alaposan megvizsgálták az eseteket, hogy milyen személyiségű nevelőszülő lenne a legmegfelelőbb az elhelyezésre váró gyerekek számára.

Az esetek után-követése fontos az intézmény számára, így kapnak, és kérnek is visszajelzést gyermekekről.

Az elmúlt évek során a Gyermekjóléti Szolgálatok családgondozóival jó munkakapcsolatot sikerült kialakítani. A gyermekek bejövetelekor és távozásakor mindig az ő véleményüket és javaslatukat figyelembe véve hoztak döntéseket. Arra törekedtek, hogy a gyermek számára a lehető legjobb megoldás válasszák. A családgondozókkal napi kapcsolatban álltak. Minden ellátottjuk családjánál több alkalommal is családlátogatást tettek. Elsődleges közös cél a gyermekek mihamarabbi családba történő re-integrálása.

A Gyermekjóléti Szolgálatok munkatársain túl jó kapcsolatot alakítottak ki a jelzőrendszer többi tagjával is. Előfordult, hogy nem szülő kérte az átmeneti gondozást, hanem a gyermek saját maga kezdeményezte. Ezekben az esetekben azonnal felvették a kapcsolatot a gyermek szüleivel, gondviselőivel, és a vele kapcsolatban álló egyéb szakemberekkel (családgondozók, pártfogók, védőnők, gyermekorvosok stb.).

A családgondozás a Gyermekek Átmeneti Otthonának kollégái segítségével valósul meg, hiszen a gyermekkíséretnek által személyesebb kapcsolatot tesznek lehetővé az oktatási-nevelési intézményekkel. Továbbá a napi 24 órás felügyelet által jobban megismerik a gyermek személyiségét, kialakult szokásait. A gondozási és nevelési tervek kitöltése a csoport dolgozóival közösen történik, melyek elkészítésénél mindig figyelembe veszik, hogy a gyermek milyen kulturális háttérrel rendelkezik, milyen értékeket képvisel, hiszen ez nagymértékben befolyásolja az Átmeneti Otthon dolgozóinak együttműködését és munkáját a gyermekkel és családjával.

Az átmeneti otthon megismertetése érdekében előzetes telefonos megbeszélés után minden évben folyamatosan felkeresik a város óvodáit, iskoláit.

b.) Családok Átmeneti Otthona

Cím: Miskolc, Egyetem u.1.

Ellátási terület

Miskolc város közigazgatási területe.

Az intézmény 28 férőhellyel rendelkezik, mely az alapellátás keretein belül látja el az állandó miskolci lakcímmel rendelkező anyukákat és gyermekeket.

Személyi feltételek

Az intézmény személyi feltételeiben változás nem történt az előző évekhez képest. Az Otthonban 1

fő szakmai vezető, 1 fő vezető családgondozó, 2 fő családgondozó, 1 szakgondozó és 3 fő gondozó dolgozik. A törvénynek megfelelően heti öt órában pszichológiai tanácsadó és jogász dolgozik. A munkatársak a továbbképzési időszakra vonatkozó kötelezettségnek csak részben tettek eleget, mivel a legtöbb konferencia, tanfolyam költségtérítéses és a finanszírozási költségekben csak kis mértékben tudott segítséget nyújtani az intézmény. A dolgozók részére a jogszabályban előírt szuper-víziós lehetőség biztosítva volt.

Tárgyi feltételek

Tárgyi feltételekben jelentős változás nem történt. A műszaki munkálatok nagy részét az állagmegóvás és a karbantartási munkák tették ki. Az elektromos vezetékek és biztosítékok cserére szorulóknak, egyre több meghibásodás észlelhető. Tisztasági festésre 3 szobában került sor, valamint két szobánál penészmentesítést végeztek. Csempejavításra került sor a konyhákban és a fürdőhelyiségekben. Az évben műszaki cikkek vásárlására került sor. Mosógépet, kávéfőzőt, mikrohullámú sütőt, kenyérpírtót vásároltak. Nagy figyelmet fordítottak arra, hogy megfelelő higiénés viszonyokat tartsanak fenn.

Szakmai munka

- Az Otthon családgondozói, gondozói tevékenységének minél magasabb szintű megoldása, családgondozó és gondozó kompetencia határainak erősítése.
- A szakmai közösség tagjai képzésének, továbbképzésének figyelemmel kísérése, elősegítése.
- Az Otthon szakmai munkáját, fejlesztését elősegítő pályázatok figyelemmel kísérése, kihasználása.
- Az Otthon szakmai kapcsolatának további szélesítése, ápolása a gondozottak magasabb szintű ellátása, gondozása érdekében.
- A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Országos Módszertani Családok Átmeneti Otthonával szoros együttműködés a Vellux és Tandem Dán szakmai program keretei között, illetve a felvett kérések regisztrációs lapjának kitöltésben való együttműködés.
- A gondozottak életkörülményeinek, életminőségének további javítása, az önállóság növelése mellett.
- A gondozottak elmaradásának, kulturális hátrányainak folyamatos csökkentése.
- A gondozottak szabadidős tevékenységének megszervezése, irányítása, segítése.
- A gondozottak megfelelő testi, lelki, egészségi állapotának fejlődését elősegítő előadások, foglalkozások szervezése.
- A gondozottak munkahely keresésének, munkavállalásának eredményességét növelő foglalkozások, tréningek szervezése. Együttműködés a Megyei Munkaügyi Központtal.
- A gondozottak „kigondozását”, kihelyezését, tartós lakhatásának megoldását elősegítő lehetőségek széles körű kihasználása.
- Megfelelő felkészülés a különböző szakmai, munka- és balesetvédelmi ellenőrzésekre.
- Minden, az év folyamán felmerülő feladat magas szintű megoldása, a kompetenciahatárok betartása mellett.

Egyéb szakmai tevékenység

2012-ben a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Módszertani Családok Átmeneti Otthonával pályázat keretében társintézményként több projekt zajlott az intézményben. Szülőknek álláskeresői tréninget, számítástechnikai tanfolyamot szerveztek. Az egészséges életmód programon részt vehettek a bentlakó édesanyák. A gyerekek számára logopédiai fejlesztést és szakpszichológusi

segítséget biztosított a pályázati társulás. A szülők is kaptak pszichológusi segítséget. Szülő-és gyermekcsoportos foglalkozások zajlottak. A szabadidős tevékenységeket sikerült játszóházzal, kézműves foglalkozásokkal bővíteni. Egyhetes nyári táborozást szerveztek a módszertanos kollégák a gyermekeknek.

A családgondozók az intézmény kapcsolatrendszerét folyamatosan bővítik, a jelzőrendszer tagjaival a kialakított viszonyt fenntartják. Egész évben és a következő időszakban is nagy figyelmet fordítanak a már meglévő együttműködések fenntartására, szorosabbá tételére.

Családgondozásra vonatkozó adatok

a.) Ellátott gyermekek száma az ellátás kezdeményezője szerint

Szülő	8 fő
Várandós anya	2 fő
Más intézmény:	23 fő
Összesen	33 fő

b.) Ellátott gyermekek száma, az elhelyezést kiváltó probléma szerint

Szülő életvezetési problémái	2 fő
Szülők szenvedélybetegsége miatt	-
Kríziselhelyezés	8 fő
Hajléktalanná válás	1 fő
Elégtelen lakhatási körülmények	16 fő
Bántalmazás	6 fő
Családi konfliktus	-
Összesen	33 fő

c.) Ellátott gyermekek száma korcsoport szerint

0-3 éves 10 fő, 4-5 éves 2 fő, 6-13 év 13 fő, 14-17 év 8 fő. Összesen 33 fő.

d.) Családok átmeneti elhelyezésének okai

Bekerülési okok	Családok száma	Gondozottak száma
Bántalmazás	3 család	9 fő
Szociális helyzet, anyagi okok, lakhatás hiánya (hajléktalanná válás, krízishelyzet)	5 család	14 fő
Megélhetési problémák (jövedelem nélküliség, lakhatási problémák)	8 család	26 fő
Összesen:	16 család	49 fő

e.) A 2012-ben kigondozott családok lakhatási körülményeinek alakulása

Kikerülés helye	Családok száma	Gondozottak száma
Albérlet	2 család	9 fő
Család	5 család	14 fő
Egyéb	1 család	2 fő

Összesen: **8 család** **25 fő**

f.) Átmeneti gondozottaink ellátási gondozási időtartama 2012-ben

Időtartam	Családok száma	Gondozott létszám
0-3 hónap	5 család	17 fő
4-6 hónap	5 család	15 fő
7-10 hónap	3 család	8 fő
11-12 hónap	3 család	9 fő
Összesen:	16 család	49 fő

4./ A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása, a gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számának, az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása

Miskolc Megyei Város Képviselő testülete 2011. májusi közgyűlésén fogadta el a bűnmegelőzés, közbiztonság terén 2009-2010. évben végzett munka beszámolóját, valamint a 2011-2012. évre vonatkozó bűnmegelőzési cselekvési programot.

A cselekvési programban kiemelt feladat a bűnmegelőzésben érintett intézményekkel, szervezetekkel való folyamatos kapcsolattartás és együttműködés, a szakmai koncepciók összehangolása, a lehetséges pályázati források kihasználása, a már meglévő jó gyakorlatok, programok további támogatása.

A bűnmegelőzési referens és a Közterület-felügyelet is bekapcsolódott a városban működő ifjúságvédelmi őrző munkájába. Több alkalommal megfigyelőként, illetve segítőként vettek részt az ellenőrzéseken.

A Közterület-felügyelők rendszeresen folytattak ellenőrzéseket a város egész területén, (lakcímbjelentés elmulasztása, iskolaidőben kiskorúak ellenőrzése, kiskorú veszélyeztettségében jelzés megtevése).

Miskolc Város Önkormányzatának költségvetésében szereplő „Közbiztonság-polgárőrség támogatásai” sorról támogatták a Miskolci Családsegítő Szolgálat Regionális Módszertani Központ és Gyerekjóléti Szolgálat Megyei Módszertani Központ „Legyetek jók, ha tudtok” című komplex bűnmegelőzési modellprojektjének megvalósítását 2012-ben 2 millió forinttal.

A 2012. márciusi közgyűlés tárgyalta azt az előterjesztést, mely a „A bűnmegelőzés szempontjából kiemelten fontos, bűnelkövető vagy bűnelkövetés szempontjából veszélyeztetett gyermek- és fiatalok segítése” című pályázati konstrukció támogatására szól. Az előzetes elképzelések szerint a pályázatot a város főpályázóként adta be konzorciumban a Miskolci Egyetemmel, a Miskolci Drogambulancia Alapítvánnyal, együttműködő partnerként a B-A-Z. Megyei Rendőr-főkapitánysággal, a Miskolci Családsegítő Szolgálat Regionális Módszertani Központ és Gyerekjóléti Szolgálat Megyei Módszertani Központtal és a „Tabula Rasa” Pedagógiai Közhasznú Alapítvánnyal.

A társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiája prioritásként határozta meg azon intézkedések szükségességét, amelyek a gyermek- és fiatalok bűnözés, valamint a sérelmekre elkövetett cselekmények visszaszorítását célozzák meg.

Ha a gyermekkorú elkövetők országos megoszlását vizsgálják, akkor megállapítható, hogy a legtöbb elkövető az utóbbi években B-A-Z. megyében volt. Két ok miatt is jellemző ez az eredmény. Az egyik az, hogy itt a legmagasabb országosan a gyermekkorú populáció, másik pedig a gyermekek szociális helyzete, a vidék gazdasági elmaradottsága.

I. A fiatalkori bűnözés okai

A fiatalkori bűnözés okait vizsgálva megállapítható, hogy vannak objektív okok, amelyek a társadalmi, illetve a családi környezetben gyökereznek, és vannak szubjektív okok, amelyek az elkövető személyiségében rejlenek. A leggyakrabban előforduló objektív okok közé tartoznak a családi problémák – alkoholista családi környezet, durva szülői bánásmód, helytelen nevelés – és a rossz baráti környezet, a kortárs csoportok és – nem megkerülhetően – a média negatív hatása.

A változás jelei a fiatalkorú bűnözés intenzitásában is megmutatkoztak, és ez részben annak is a következménye, hogy eltűntek azok az összetartó erőt képviselő szervezetek, amelyek nevelési célokat is szolgáltak. Megjelentek ugyan kisebb – főleg egyházi – ifjúsági szervezetek, de ezek nem képesek az ifjúság teljes körét átfogni. A másik tényező a munkanélküliség, és ezzel együtt a létbizonytalanság.

A fiatalkori bűnözés szubjektív okai között természetesen vezető helyen áll a társadalmi normák elvetése, az anyagi haszonszerzés, a szexualitás, a bosszú, illetve az egyénben rejlő bűnözői hajlam, az agresszivitás, a média és az internet hatása, amiket sok esetben a bűnöző életmódot folytató család, vagy baráti kör is erősít.

A nemenkénti megoszlás vizsgálatokor megállapítható, hogy az a felnőttekéhez hasonló: a bűnelkövetők nagyobb százaléka fiú.

II. Bűnügyi helyzet

A gyermek- és fiatalkorúak által elkövetett bűncselekmények alakulását a számok tükrözik a legszembetűnőbben, melyhez 2011. és 2012. év rendőrségi statisztikai adatait hasonlítottuk össze.

Az összehasonlítás alapján megállapítható, hogy az ismertté vált bűncselekmények száma 18,4%-al emelkedett, 2011. évben 10.027, míg 2012. évben 11.872 bűncselekmény volt.

Ezen belül a 2011. évben az ismertté vált bűnelkövetők száma 3.400 volt, míg 2012. évben 3.157 fő volt, mely szerint az elmúlt évhez képest 7,1%-os csökkenés mutatható ki.

Az elmúlt két évet vizsgálva megállapítható, hogy a fiatalkorú elkövetők száma növekvő tendenciát mutat, hiszen míg a 2011. évben 360 elkövető ellen indult eljárás, 2012. évben 402 fő ellen, mintegy 11,7 %-os növekedés mutatható ki ebben a körben.

A gyermekkorú elkövetők számának alakulása 2011-ben 110 fő volt, míg 2012. évben 199 fő került a rendőrség látókörébe, mely 80,9%-os növekedést mutat. Az értékelt időszakban a fiatalkorú, és a gyermekkorú elkövetők száma jelentősen növekedett az előző évhez képest.

II. 1. Vagyon elleni bűncselekmények

II. 1. 1. Lopás

A gyermek- és fiatalkorúak által elkövetett jogsértések nagy részét a vagyon elleni deliktumok teszik ki, ezen belül is a lopás bűncselekménye fordul elő a legnagyobb számban.

A 18 éven aluliak által elkövetett lopásokról elmondható, hogy sok esetben felnőttekkel együtt követik el, az ő hatásukra történik, sőt a gyermekkorúak esetében megállapítható, hogy őket segítségként hívják az egyes bűncselekményekhez. Kihasznlják a még kis termetüket, mozgékonyágukat és ügyességüket, de ki nem mondottan az, hogy úgysen büntethetők az életkoruk miatt.

A fiatalkorúak esetében fontos megállapítani, hogy egyedül általában ritkán követnek el törvénybe

ütköző cselekményeket. Jellemző, hogy többen, kisebb csoportokban, mintegy egymást bátorítva, lesznek vétkesei a törvénysértésnek. Az elkövetett cselekmények nagyságáról – egy-két esetet kivéve – elmondható, hogy nem tartoznak a nagy súlyú bűncselekmények közé. Általában pince és hétvégi ház feltöréseket, kerékpár- és motorlopásokat tudhatnak maguk mögött. Nagyon gyakori az iskola területén egymás ruhaneműjének, iskolai felszerelésének, mobiltelefonjaiknak eltulajdonítása tornatermi öltözőből vagy kollégiumi szekrényből.

Ha a lopást, mint bűncselekmény típust tovább elemezzük, akkor az is megállapítható, hogy a gyermek- és fiatalkorúak a lopás vétségét követik el leggyakrabban. A lopás büntett kategóriában jellemzően a kisebb értékre elkövetett lopás minősített esetei figyelhetők meg, melyet az alábbi táblázat részletez. Az elmúlt két évet vizsgálva megállapítható, hogy a gyermekkorúaknál és fiatalkorúaknál jelentős növekedést regisztráltak.

	2011.		2012.	
	gyermekkorú	fiatalkorú	gyermekkorú	fiatalkorú
lopás	47	119	95	142

II. 1. 2. Rablás

A vagyon elleni bűncselekmények körében a rablás – mint az anyagi haszonszerzés céljából személy ellen irányuló erőszakos cselekedet – a gyermek- és fiatalkorúak körében is jelen lévő bűncselekményfajta.

Az ebből a korosztályból kikerült elkövetőkről megállapítható, hogy általában hasonló életkorú társaik, illetve időskorúak sérelmére követik el a bűncselekmény típus.

A rablás elkövetésénél - hasonlóan a lopáshoz - megállapítható, hogy a fiatalkorúak többen, sok esetben csoportosan követik el a bűncselekményt. Az elkövetés tárgya általában készpénz, mobiltelefon, márkás ruhanemű, kisebb műszaki cikk, esetleg ékszer, legtöbb esetben nyaklánc.

Az idős emberek sérelmére elkövetett rablások a sértettek kezében vagy közvetlen közelében elhelyezett tárgyakra irányul, ami lehet táska vagy valamilyen csomag. A cselekmény, ami legtöbbször „csak” lopásnak indul, akkor válik rablássá, amikor a sértett észleli az eseményt, és megkísérli dolga védelmét.

	2011.		2012.	
	gyermekkorú	fiatalkorú	gyermekkorú	fiatalkorú
rablás	5	26	31	32

II. 1. 3. Zsarolás

Ez a bűncselekmény a fiatalkorúak, a 14 év alattiak körében előforduló bűncselekmény.

A zsarolásos ügyek sértettjei főleg a gyengébb fizikumú, vagy fiatalabb, alsóbb osztályba járó iskolatársak. Legtöbb esetben hosszan tartó, folytatólagosan elkövetett cselekmények a jellemzők, melyek helyszíne általában az iskola és az ahhoz tartozó épületek, mint pl. tanműhelyek vagy a kollégiumok.

Sok esetben az is megfigyelhető, hogy a sértett gyerekek láthatóan jó módú családból kerülnek ki, akik otthonról pénzt hoznak el a szüleik tudta nélkül. Jellemző a sértettekre, hogy nem kérnek segítséget sem a szüleiktől, sem a tanáraiktól, általában valamilyen más esemény kapcsán derül fény az ilyen cselekményekre.

A táblázat mutatja, hogy 2011. évben sem a gyermekkorúak, sem a fiatalkorúak esetében ilyen

jellegű bűncselekmény nem történt, vagy legalábbis nem jutott a rendőrhatalóság tudomására, míg 2012. évben már mindkét korosztályban jelentős emelkedés figyelhető meg.

	2011.		2012.	
	gyermekkorú	fiatalkorú	gyermekkorú	fiatalkorú
zsarolás büntette	0	0	1	4

II. 1. 4. Közrend és közbiztonság elleni bűncselekmények Rongálás

A rongálás jellemzően vétség formájában, tehát kisebb értékre elkövetett módon jelenik meg ezen korosztály körében. Jellemzően elmondható, hogy ezek kisebb súlyú bűncselekmények, sok esetben egyszerű heccként indul a dolog, az egymás előtt történő „bátorság bizonyítása” az események mozgatórugója.

A gyermekkorú elkövetőknél általában a „játék”, mint időöltés során jönnek létre ezek a cselekmények, pl. ablakbetörés. Ebben az életkorban lévő személyek nem látják előre a megkezdett cselekmény eredményének esetleges negatív végét.

A fiatalkorúak által elkövetett rongálások sok esetben garázdasággal együtt jelennek meg, nem egyszer ittas, vagy kábítószerrel bódult állapotban követik el. Gyakoriak az ún. graffiti-s rongálások, ami a magán- és középületek falainak festékszóró spray-vel történő lefújása, monogramok ráfestése alakjában jelennek meg, mint az önkifejezés rossz irányú megnyilvánulásai. A számokat megvizsgálva megállapítható, hogy az előző évhez képest, mindkét korosztálynál jelentős csökkenés figyelhető meg.

	2011.		2012.	
	gyermekkorú	fiatalkorú	gyermekkorú	fiatalkorú
rongálás	15	12	3	5

II. 1. 5. Jármű önkényes elvétele

A fiatalkorúakat ennek a cselekménynek az elkövetésekor jórészt a technika szeretete, a kocsikázási és motorozási vágy vezérli. Ezek a technikai eszközök egy-egy fiatal számára olyan értéket képviselnek, amelyek elérhetetlenek, ezért követik el ezeket a bűncselekményeket, hogy azokat kipróbálják. Néhány esetben természetesen a jármű önkényes elvétele után kialakul bennük a lopási szándék is, így ez a két bűncselekmény sokszor együtt jelenik meg.

Gyermekkorúak esetében ilyen jellegű bűncselekmény az utóbbi két évben nem fordult elő, nyilvánvalóan az életkorukból adódóan, mivel 14 éven aluli személy szellemileg, fizikailag képtelen a jármű elvételére, illetve jogtalan használatára.

	2011.		2012.	
	gyermekkorú	fiatalkorú	gyermekkorú	fiatalkorú
jármű önkényes elvétele	0	1	0	1

II. 1. 6. Kifosztás, család, sikkasztás

Ezek a vagyon elleni bűncselekmények csak elvétve fordulnak elő a vizsgált korosztály körében. Főleg a kölcsönként szórakoztató elektronikai és kisebb értékű műszaki cikkek, kerékpárok elidegenítéséből adódtak.

	2011.		2012.	
	gyermekkorú	fiatalkorú	gyermekkorú	fiatalkorú
kifosztás	0	1	0	0
csalás	0	1	0	6
sikkasztás	0	0	0	1

II. 2. Az élet, a testi épség és az egészség elleni bűncselekmények

II. 2. 1. A testi sértés

A súlyos testi sértés elkövetése lényegében a fiatalkorúak körében figyelhető meg, bár néhány alkalommal gyermekkorú elkövetőt is regisztráltak, de ez szinte kivétel nélkül fiatalkorú társakkal együtt történt bántalmazás során fordult elő.

Megjelenési formájánál a meg gondolatlan harag motiválja, melyet valamely sérelem vált ki az elkövetőből. Az elkövetés helye gyakran az iskola vagy annak környéke, esetleg lakókörnyezet, illetve diszkó és különböző szórakozóhelyek, mert itt találkoznak, itt vannak együtt nagyobb számban, ami gyakran vezet konfliktushelyzet kialakulásához. Riasztó jelenség, hogy több alkalommal alkoholos állapotban követik el ezt a bűncselekmény típust.

A számok azt tükrözik, hogy a gyermekkorúak és fiatalkorúak esetében 2012-ben már jelentős növekedés mutatható ki.

	2011.		2012.	
	gyermekkorú	fiatalkorú	gyermekkorú	fiatalkorú
Könnyű és súlyos testi sértés	3	9	9	18

II. 3. A szabadság és az emberi méltóság elleni bűncselekmények

III. 3. 1. Kényszerítés

Ezekre a bűncselekményekre jellemző, hogy diákok, fiatalok egymás közötti – főként kollégiumokban és büntetés végrehajtási intézményekben – elkövetett „beavatásos” jellegű cselekményeiről van szó, amely néhány esetben átcsapott megalázó tevékenységek kikényszerítésére. Ez főként a börtönökben jellemző, ahol a cellatársak hosszabb időre vannak összezárva, anyagi és szórakozási lehetőségeik korlátozottak, így időtöltés gyanánt követik el ezeket a cselekményeket.

	2011.	2012.
--	-------	-------

	gyermekkorú	fiatalkorú	gyermekkorú	fiatalkorú
Kényszerítés	0	0	0	3

II. 4. Nemi erkölcs elleni bűncselekmények

II. 4. 1. Erőszakos közösülés, szemérem elleni erőszak és megrontás

Ezen bűncselekmények a gyermekkorúakra nem jellemzőek életkori sajátosságaik alapján, hiszen még ha ilyen jellegű gondolataik akadnak is, tevéleges magatartásra ebben az életkorban nem kell számítani. Ennek ellenére előfordult már, hogy fiatalkorú társaival együtt elkövetve gyermekkorú is részt vett erőszakos közösülésben, azonban mind 2011. évben, mind 2012. évben ilyen esetről nem volt tudomás.

A fiatalkorúak esetében azonban már találkozhatunk ilyen bűncselekmény típusokkal, amelyek szintén társukkal, vagy társaikkal elkövetve valósultak meg.

A számadatok jól tükrözik, hogy ez a bűncselekmény típus nem túl elterjedt a gyermek- és fiatalkorúak körében, bár az észlelt kevés számú cselekmény is sok, mivel nagyon súlyos, és társadalmilag is erősen elítélt bűncselekményről van szó.

	2011.		2012.	
	gyermekkorú	fiatalkorú	gyermekkorú	fiatalkorú
Erőszakos közösülés	0	0	0	0
Szemérem elleni erőszak	0	0	0	1
Megrontás	0	1	0	1

II. 5. A köznyugalom elleni bűncselekmények

II. 5. 1. Garázdaság

A garázdaság a fiatalkorúak körében elkövetett cselekmények közül a második leggyakoribb bűncselekményfajta. A fiatalok ebben az életkorban kezdenek el szórakozni, bandázni, tömeges rendezvényekre járni és itt kerülnek olyan helyzetekbe, amelyek során nem tudnak uralkodni indulataikon. Ez túl sok esetben az alkohol hatásának tudható be.

A cselekmények elkövetési helyszínei is ennek megfelelően különféle szórakozóhelyek, diszkók, játéktérmekek, tömegközlekedési eszközök. Kiváltó okként szóba jöhet iskolai probléma és szerelmi csalódás is.

Az elkövetések számszerűségét tekintve ezen bűncselekmény típusban a fiatalkorúaknál jelentős csökkenés, míg a gyermekkorúaknál növekedés állapítható meg.

	2011.		2012.	
	gyermekkorú	fiatalkorú	gyermekkorú	fiatalkorú
Garázdaság vétsége	20	82	21	68

II. 6. A közegészség elleni bűncselekmények

II. 6. 1. Visszaélés kábítószerrel

Visszaélés kábítószerrel – dacára a jól működő felvilágosító és megelőző munkának – előfordul a fiatalok körében.

Leggyakrabban a könnyű drognak számító vadkender – marihuána – birtoklásával, cigarettaként történő elszívásával valósul meg, néhány esetben azonban a most divatos „diszko drogok” az elkövetés eszközei.

Az elkövetők általában csak kipróbálják ezeket a szereket, jó bulinak tartják. Vannak azonban olyan személyek, akik állandó vendégnek számítanak, vagyis lényegében kábítószerfüggők. Az elmúlt két év vizsgálatánál megállapítható, hogy gyermekkorú elkövetés nem került látókörbe, fiatalok esetében jelentős csökkenés figyelhető meg a bűncselekményi kategóriában.

	2011.		2012.	
	gyermekkorú	fiatalok	gyermekkorú	fiatalok
Visszaélés kábítószerrel	0	25	0	8

III. Kényszerintézkedések

A fiatalokkal szemben foganatosított kényszerintézkedések vizsgálata során 2011. évben 10 fő került előzetes letartóztatásba, 2012. évben ez a szám 20 főre emelkedett. Ez a számadat jelentős növekedést mutat, ami negatívum, hiszen a büntetőeljárásról szóló törvény szerint fiatalokkal szemben még az előzetes letartóztatás általános feltételeinek megléte esetében is csak akkor van helye előzetes letartóztatásnak, amennyiben az a bűncselekmény különös súlya folytán szükséges.

IV. Prevenációs lehetőségek

A gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzésében a fiatal korosztály egészséges testi, lelki, értelmi és erkölcsi fejlődéséhez nélkülözhetetlen, hogy a felnőttek, a társadalom felnőtt tagjai nagy odafigyeléssel és nyitottsággal, őszinte érdeklődéssel, hozzáértéssel és szeretettel forduljanak a fiatalok felé, ki-ki a maga szerepének megfelelően: szülőként, pedagógusként, gyermekvédelmi szakemberként, jogalkotóként és jogalkalmazóként egyaránt.

A prevenációs munkához szervesen hozzátartozik a társszervekkel való kapcsolattartás. Ide tartozik a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatal Járási Gyámhivatala, a Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekvédelmi Intézmény – Módszertani Központ, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve (ÁNTSZ), a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF), a Drogambulancia Alapítvány, a Miskolci Nevelési Logopédiai Pályaválasztási Tanácsadó és Pedagógiai Intézet, művelődési házak valamint a polgárőrség, a közterület felügyelet és különböző vagyonvédelmi cégek.

Folyamatosan részt vesznek a civil szervezetek által szervezett programokon, konferenciákon. A megfelelő információ áramlás és a kommunikáció, az empátiás baráti viszony nagyon fontos része ennek a tevékenységnek, így a konferenciákon, a napi munkakapcsolatban célirányosan beszélni

kell egymással, fel kell tárni az összes problémát, hogy azok ismeretében lehessen megtalálni a kezelésére legoptimálisabb megoldást.

A fiatalkori bűnözés struktúrájának alakulása az elmúlt időszak függvényében tervezhetővé tesz egyfajta megelőzési tevékenységet, vagyis előrevetíti azon területeket, ahol még inkább szükséges javítani a helyzetet. Statisztikákra, beszámolókra támaszkodva be lehet határolni azon társadalmi közösségeket, amelyekre kiemelt figyelmet kell szentelni.

A bűnmegelőzési stratégia irányelvei adottak:

- gyermek és fiatalkori bűnözés megelőzése,
- városok biztonságának fokozása,
- családon belüli erőszak megelőzése,
- áldozattá válás megelőzése,
- bűnismétlés megelőzése.

Ezeket az irányelveket felhasználva – anyagi és technikai lehetőségeikhez mérten – fogják szabályozni a bűnmegelőzés kérdését, amely egyre nehezebb feladat elé állít minden szakembert.

5./ Az önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés

A város 2007-2013. évre vonatkozó Gyermekvédelmi Fejlesztési Konceptiójában komoly helyet kapott a civil szervezetekkel, egyházakkal a már kialakult és működő együttműködés további erősítése, új kapcsolatok kialakításának feltérképezése.

A családokat és a gyermekeket segítő civil szervezetekkel a város gyermekvédelmi alap- és szakellátása szorosan együttműködik, felismerve a civil szervezetek által nyújtott segítség előnyeit, hogy minden kialakult élethelyzethez rugalmasabban tudjanak alkalmazkodni.

A Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekvédelmi Intézmény - Módszertani Központ civil szervezetekkel történő együttműködése

Tekintve, hogy az Intézmény szolgáltatási profilja meglehetősen széleskörű, és az irányadó jogszabályi előírások is megkívánják, hogy a gyermekeket (és családjaikat) érintő veszélyeztető tényezők kialakulásának megakadályozásában, elhárításában különböző személyekkel, intézményekkel és szervezetekkel is együttműködjenek, ezért folyamatosan törekednek az együttműködési pontok kialakítására, megerősítésére.

Az utóbbi években erősödő együttműködés jellemző a civil és egyházi szektorral. Több esetben keresték meg az intézményt pályázati együttműködések, közös prevenciós programok szervezése kapcsán.

Néhány szervezet, akikkel együttműködésben állnak (a teljesség igénye nélkül): Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Családok Átmeneti otthona, Lórántffy Zsuzsanna Református Kismamaház, Magyar Máltai Szeretetszolgálat, Esélyek Háza, Agape Gyülekezet, Vissza az Életbe Alapítvány, Önmegvalósítás Egyesület, Miskolci Családokért Segítőkért Alapítvány, Terra Altrix Alapítvány, ADRA Alapítvány, Mozgássérültek és Barátaik Miskolc Városi Egyesülete, HÍD Egyesület, ÉRÁK, Magyar Vöröskereszt, Napfényt az Életnek Alapítvány, Páli Szent Vince Társaság, Minorita Rend, Református Egyház, Célpont Ifjúsági Iroda, Kék–Vonal Gyermekkrízis Alapítvány stb.

6./ Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása

A gyermekek védelme olyan – a családok és társadalom számára is – kiemelt jelentőségű terület, melynek folyamatos korszerűsítése, fejlesztése és alakítása minden gyermekvédelmi szakember legfontosabb ügye. A beszámoló mindenki számára egyértelművé teszi, hogy Miskolc Megyei Jogú Városban a gyermekvédelemben dolgozó szakemberek erejükön felül mindent megtesznek annak érdekében, hogy a gonddal és problémával küszködő családok és gyermekek számára költségkímélő és hatékony módszerek bevezetésével és alkalmazásával segítséget biztosítsanak az egyénre szabott megoldások igénybe vételére.

Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlése 2012. szeptember 27. napján megtartott ülésén a IX-262/3443/2012. sz. határozatával döntött a Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekvédelmi Intézmény – Módszertani Központ létrehozásáról 2013. január 01. napjától kezdődően.

Ezzel egyidejűleg a Miskolci Gyermekvédelmi Központ, illetve az Iránytű Szociális Szolgálat, valamint az Egyesített Bölcsőde és Egészségügyi Szolgálat intézményeket beolvadással, egyetemleges jogutódlással megszüntette.

A 2012. év tapasztalatai azt mutatják, hogy a gyermekvédelmi rendszer szereplőinek hatékony együttműködése, a minőségi kommunikáció és a rendszeres információcsere továbbra is elengedhetetlenek.

A korábban bevált jó gyakorlatok alkalmazásával, majd továbbfejlesztésével és a civil szervezetek bevonásával a társadalom által generált változásokra eredményesebb a reakció.

Lényeges, hogy a napi kihívásoknál továbbra is jelen legyen a legmegfelelőbb megoldások megkeresésének szándéka és kiválasztása. Mindez szakmailag kompetens és elhivatott szociális, segítő szakemberek közreműködésével valósítható meg, akik a morális és erkölcsi normák megtartása mellett beemelik a rendszerbe a változásokat.

Miskolc, 2013. április 24.

Kiss Gábor
alpolgármester